

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΣ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1949

ΑΡΙΘ. 23

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀπάντησις τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Ρουμανίας εἰς τὰ ἐνθρονιστήρια Γράμματα.—† *Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου*. Ἡ ἀγαθότης τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα.—*Παν. Ν. Τρεμπέλα*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἔννοια τῆς συνιερουργίας.—*Βασιλείου Μ. Βέλλα*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὸ ἔτος 1948—1949 (συνέχεια).—*Ε. Γ. Μ.* Ἡ ἐνοριακὴ ζωὴ: Νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ὑπάρχον ἔμφυχον ὕλικόν.—Τὸ «Δέμα Ἐπαναπατριμοῦ».—*Ἰωάννου Καλογήρου*, Ἐορτασμὸς Ἰωβιλαίου τοῦ Παλαιοκαθολικοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἑλβετίας (Ἀνταπόκρισις ἐκ Βέρνης).—*Ἐπιτολαὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν*: Ἡ 1950ῆ ἐπέτειος τοῦ ὅπου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἑλλάδι κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου.—*Παρατηρήσεων Στήλη*: Πάγκοινοι αἵτημα.—Τὰ θρησκευτικὰ ἀναθήματα.—Ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ.—Ἀξιοκατάκριτος ἀτολμία. Παιδικὸν Ἡμερολόγιον.—*Χρονικά*.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἐκ τῶν ἀπὸ 4 Ἰουνίου ἐν ἔτους εἰρηνικῶν γραμμάτων τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ἐπληροφορήθημεν περὶ τῆς εἰς τὴν αἰωνιότητα ἐκδημίας τοῦ τέως Προέδρου τῆς ἁγίας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιεπισκόπου Λαμασκηνοῦ, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τὴν προεδρείαν τῆς ἁγίας Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἀγαλλόμενοι ἐκ βάρους καρδίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ καὶ ἀποδιδόντες Ὑμῖν τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, συγκαίρομεν μὲν θερμῶς καὶ εὐκρινῶς ἐπὶ τῇ δικαίᾳ ταύτῃ τιμῇ, ἧς διὰ τῆς ψήφου καὶ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν ἤξιωσαν Ὑμᾶς οἱ σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι τῆς Ἑλλάδος, δεόμεθα δὲ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ὅπως ἀδιαλείπτως καθοδηγῇ Ὑμᾶς καὶ ἀντιλαμβάνηται Ὑμῶν ἐν τῇ πρὸς ἀγέλμαντον λύσειν πολλοῦ λαοῦ ἡμετέρας ἁγίας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐδραζόμενοι δ' ἐπὶ τῶν ἀκλονήτων θεμελίων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδοξίας, δὲν θὰ παύσωμεν ἡγοῦντες ἀγαθοὺς δεσμοὺς φιλίας καὶ συνεργασίας ἐν τῇ δδῷ

τῆς ἀληθοῦς πίστεως, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης τοὺς ἐκπαλαὶ μεταξὺ τῶν ἁγίων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν ὑφισταμένους.

Περιπτυσσόμενοι δὲ αὖθις Ὑμᾶς, ἐδόμεθα τῇ τε Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ τῆς καθ' Ὑμᾶς θεοφρουρήτου Ἐκκλησίας ὑγίαν καὶ μακροτητα ἡμερῶν ἐν τῇ διαποιμάνσει τῆς ἐν τοῖς σωτηρίοις Εὐαγγελικοῦς λειμῶσι ἀναστρεφόμενης ποιμνης, τῇ δὲ ἁγίᾳ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν, εὐλόγησιν καὶ ἀνθησίν.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ συλλειτουργός.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Πατριάρχης τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας

Ἀριθ. 5321

11 Ὀκτ. 1949

Τῷ Μακαριότατῳ Σπυρίδωνι

Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Ἡ ΑΓΑΘΟΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀφηγούμενος τὴν ἀνάστασιν τοῦ νεκροῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναΐν, γράφει «Ἰδὼν ὁ Κύριος τὴν μητέρα εὐσπλαγχνίσθη ἀπ' αὐτὴν καὶ εἶπε, Μὴ κλαῖε». Ἡ εὐσπλαγχνία ἀναπηδᾷ ἀπὸ τῆς ἀγαθότητά Του, μᾶς διδάσκει ὁ Ἀπόστολος τῶν ἔθνων. Ἐκ τῆς ἀφηγήσεως ταύτης δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ παρατηρήσωμεν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου γενικῶς ἐναντι τῶν γυναικῶν, ὅπως φανεροῦνται εἰς τὰς διηγήσεις τῶν Εὐαγγελιστῶν.

Ἡ ἀγαθότης αὐτῆ τοῦ Χριστοῦ παρουσιάζεται πρωτίιστα πάντων πρὸς τὴν Παναγίαν μητέρα Του. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἦτο μετ' Αὐτῆς. Τὴν εἶχε περικοσμήσει μὲ δῶρα ψυχικά, τὴν ἀνεβίβασε εἰς τὸ ὕψιστον μεγαλεῖον νὰ γίνῃ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, εἶχε προεκλέξη Αὐτὴν ἀπὸ ὄλας τὰς γενεάς. Βλέπομεν τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς Αὐτὴν κατὰ τὸν Σταυρικὸν θάνατον, ὅτε φροντίζει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ περὶ Αὐτῆς καὶ τὴν ἐμπιστεύεται εἰς τὸν ἡγαπημένον Μαθητὴν Ἰωάννην.

Ἡ δευτέρα γυνή, τὴν ὁποίαν συναντῶμεν κατὰ τὸν βίον τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ Ἐλισάβετ, ἡ μήτηρ τοῦ Προδρόμου. Αὐτὴ εἶδε τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου, διότι αὐτὴ παρὰ τὴν ἡλικίαν τῆς, ἐφόσον παρὰ τῷ Θεῷ οὐδὲν ἀδυνατεῖ, ἐγένετο μήτηρ ἐκείνου

τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ὀνομάζει «Μεῖζονα ἐν γεννητοῖς γυναικῶν». «Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, λέγετε ἀποροῦσα ἡ Ἐλισάβετ, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;» ἐξηγοῦσα οὕτω ποίας ὑψηλῆς τιμῆς ἠξιώθη αὐτὴ καὶ τὸ παιδί της διὰ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Θεοτόκου, τῆς Κεχαριτωμένης Παρθένου.

Ὅταν τὸ Θεῖον Παιδίον μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς Γεννήσεώς Του προσεφέρθη εἰς τὸν Ναόν, ὁ Κύριος ἔδειξε τὴν Χάριν Του εἰς τὴν προφήτιδα Ἄνναν, ἣτις ἔφθασε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ εἶδε «τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ», ὡς ἀμοιβὴν τῆς πίστεώς της καὶ τῶν νηστειῶν καὶ προσευχῶν αὐτῆς. Ἔτσι ὁ Θεὸς δεικνύει τὴν ἀγαθότητά Του εἰς τὰς γυναῖκας κατὰ τὴν ἐπίγειον ἔλευσίν Του.

Ἄς παρατηρήσωμεν τώρα καὶ τὸν δημόσιον βίον τοῦ Χριστοῦ. Ὁλος ὁ βίος Του ἦτο ἀδιάκοπος ἀγαθοεργία. Καὶ τοιαύτας εὐεργεσίας ἐχορήγησε καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας, τὰς ὁποίας ἐβοήθησεν εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς ζωῆς των. Ὡς ἐπιστέγασμα ὑπάρχει τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναὺν ἐξ εὐσπλαγχίας πρὸς τὴν κλαίουσαν ὀπισθεν τοῦ φερέτρου χήραν μητέρα, τῆς ὁποίας ὁ υἱὸς αὐτὸς ἦτο τὸ μόνον στήριγμα τῶν γηρατειῶν της, καὶ ὅστις εἶχεν ἀποθάνει καὶ ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τάφον. Τὴν ἐπλησίασε μὲ ἀγαθότητα καὶ ἀποδίδει ὑγιᾶ τὸν υἱὸν της. Ἄλλο θαῦμα θεραπείας ἐνεργεῖ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν αἰμορροοῦσαν γυναῖκα, ἀμείβων τὴν πίστιν αὐτῆς. Ἄλλο θαῦμα θεραπείας ἐνεργεῖ εἰς τὴν συγκύπτουσαν, θεραπεύει τὴν θυγατέρα τῆς Χαναναίας θαυμάσας τὴν πίστιν τῆς ξένης αὐτῆς γυναικὸς καὶ μητρὸς, ἐξάγει ὁμοίως τὰ δαιμόνια ἀπὸ τὴν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν.

Ἀλλὰ μὲ πόσῃν καλωσύνην φέρεται ὁ Χριστὸς πρὸς τὰς ἀδελφὰς Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἐγένετο φιλοξενούμενος αὐτῶν, παρέχει τὴν εὐλογίαν Του εἰς τὸν οἶκόν των. Εἰς τὴν Βηθανίαν συμπαθεῖ τὸν Λάζαρον καὶ τὰς κλαιούσας ἀδελφὰς του καὶ δεικνύει τὴν ἀγαθότητά Του ἀνιστῶν τὸν Λάζαρον. Ὅποια ἀμέτροτος καλωσύνη χαρίζεται πρὸς τὴν πόρνην, ἣτις ἔλειψε μὲ μύρον τοὺς πόδας Του, τὴν ἀναλαμβάνει ὑπὸ τὴν προστασίαν Του ἐναντίον τῶν ἐπικρίσεων τοῦ Σίμωνος καὶ ἐξηγεῖ ὅτι αὐτὴ ἐπραξε τοῦτο ἐν ἀγάπῃ καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ κηρυχθῇ ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ Εὐαγγέλιον! Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἄλλην γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ λιθοβολήσουν οἱ Ἰουδαῖοι, λόγῳ τοῦ ἀσέμενου βίου της, μὲ πόσῃν καλωσύνην φέρεται καὶ τὴν ἀπολύει ἀπὸ τὴν κατάκρισιν τῶν συμπατριωτῶν της! «Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω». Πρὸς τὴν Σαμαρεῖτιδα ἔδειξεν ἐπίσης ὅλην τὴν ἀγαθότητά Του, τὴν ἐδίδαξε καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο καλωσύνη τοῦ Χριστοῦ, ὅταν εὐλόγει τὰ παιδιά των καὶ ἐπέθετεν εἰς αὐτὰ τὰς χεῖράς Του καὶ τὰ ἔπερνε εἰς τὰς ἀγκάλας Του; Δὲν ἦτο ἐπίσης καλωσύνη, ὅταν, κύπτων ὑπὸ τὸ βᾶρος τοῦ Σταυροῦ εἰς τὸν δρόμον τοῦ Γολγοθᾶ, ἔστρεψε τὸ πλήρες ἀγαθότητος βλέμμα Του πρὸς τὰς κλαιούσας γυναῖκας καὶ εἶπε «Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν»;

Τὴν καλωσύνην Του ἐπίσης ἔδειξε πρὸς τὰς Μυροφόρους μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του. Ἀνταμείβει τὴν πίστιν των, τὴν ὁποίαν ἔδειξαν συνοδεύσασαι Αὐτὸν μέχρι τοῦ Σταυροῦ καὶ κατὰ τὸν ἐνταφιασμόν Του. Ἐμφανίζεται εἰς αὐτὰς καὶ τὰς ἀποστέλλει ὡς ἀγγελιαφόρους τῆς Ἀναστάσεώς Του εἰς τοὺς Μαθητάς.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ἡ γενικὴ καλωσύνη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰς γυναῖκας ὄλων τῶν ἐποχῶν. Ὁ Χριστὸς ἠλευθέρωσε τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὴν ταπεινώσιν καὶ τὸν ἐξευτελισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκετο ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ καὶ ἐν μέρει εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν. Ἐχάρισεν εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὴν παρθένον ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Παναγίας Μητρὸς Του τὸ πλούσιον πρότυπον, ἀνυψώσας τὴν γυναῖκα καὶ καταστήσας αὐτὴν ἑλευθέραν, σύντροφον καὶ συμβοηθὸν τοῦ ἀνδρός, ὄρισας τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ διδάξας διὰ τοῦ Παύλου «Οὐκ ἔστιν ἄρσεν καὶ θῆλυ..» καὶ ἐξομοιώσας τὴν ἔνωσιν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς τὴν ἔνωσιν τοῦ Χριστοῦ ὡς νυμφίου μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ὡς νύμφης.

Εἶναι μόνον τμήμα ἀπὸ τὴν ὅλην χαρακτηριστικὴν εἰκόνα πᾶν ὅ,τι ἀνωτέρω παρεθέσαμεν. Εἰς τὸν Χριστὸν τὰ πάντα εἶναι ἀγάπη, ἀγαθότης καὶ φιλικότης πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Θὰ εἶναι, κατὰ συνέπειαν, ἀνάγκη καὶ αἱ χριστιαναὶ γυναῖκες καὶ παρθένοι νὰ ἀναπολώσι πάντοτε μὲ εὐγνωμοσύνην αὐτὴν τὴν καλωσύνην τοῦ Σωτῆρος ἀπέναντί των καὶ νὰ δεικνύουν πάντοτε δι' ἔργων τὴν εὐγνωμοσύνην των αὐτῇ, γινόμεναι πιστὰ μαθήτρια τοῦ Χριστοῦ δι' ἀγνῆς πολιτείας, διὰ σώφρονος διαγωγῆς, διὰ τῆς χριστιανικῆς καὶ πατριωτικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν των, χωρὶς νὰ ἐπιδίδωνται καὶ νὰ χάνωνται εἰς ἀναξίας ἐξωτερικεύσεις. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμελῶνται τοῦ οἴκου των καὶ τῆς ψυχικῆς των καθαρότητος, νὰ ζῶσι συνετῶς καὶ ἐντίμως μετὰ τῶν συζύγων των ὡς συγκληρονόμοι τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ συμπροσεχόμενοι ἐν πίστει, διότι οὕτω «Πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον Βασιλείαν». (2 Πέτρου 1, 11).

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΙΕΡΟΥΡΓΙΑΣ

Ἡ λειτουργία προσφέρεται ὑπὸ τοῦ ὄλου μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ «διὰ μέσου τῆς *ιερωσύνης τοῦ ὄλου Σώματος καὶ τῆς εἰδικῆς ιερωσύνης τοῦ κλήρου*», διεκηρύχθη ὑπὸ τῶν ἡγουμένων τῆς ρωμαιοκαθολικῆς λειτουργικῆς κινήσεως¹. Καὶ ὁμιλοῦν περὶ *ιερωσύνης τοῦ ὄλου Σώματος*, ἀπὸ τῆς ὁποίας διακρίνουσι τὴν εἰδικὴν *ιερωσύνην* τοῦ κλήρου, ἐπαναλαμβάνοντες ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἐν τῇ Δύσει κυρίως ὁ Αὐγουστίνος πάλιν ἀνέπτυξεν. Ἀναφερόμενος ὁ ἱερός οὗτος ἀνὴρ εἰς τὸ χωρίον τῆς Ἀποκαλύψεως: «ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ» (κ 6) παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Τοῦτο ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς τοὺς ἐπισκόπους μόνους καὶ τοὺς πρε-

1. Die betende Kirche σελ. 25.

σβυτέρους, οί όποιοι ήδη καλοῦνται *ειδικῶς* ἱερεῖς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλά καθὼς ἀποκαλοῦμεν πάντας τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς λόγῳ τοῦ μυστικοῦ χρίσματος, οὕτω καλοῦμεν πάντας καὶ ἱερεῖς διότι εἶνε μέλη τοῦ ἑνός Ἱερέως. Περί τούτων ὁ ἀπόστολος Πέτρος λέγει: «γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα»¹.

Πάλιν θά ἔπρεπε νά παρατηρήσωμεν, ὅτι θά ἦτο πλάνη, ἐάν θά ἐθεωροῦμεν τὸν Αὐγουστίνον ὡς τὸν μοναδικόν, ἀκόμη δὲ καὶ ὡς τὸν πρῶτον εἰσηγητὴν τῆς διδασκαλίας ταύτης. Πρὸ τοῦ Αὐγουστίνου ὁ θεῖος Χρυσόστομος διεκήρυξε σαφῶς, ὅτι εἷς ἕκαστος τῶν πιστῶν καθίσταται διὰ τοῦ βαπτίσματος μέτοχος καὶ τῶν τριῶν ἀξιώματων τοῦ Χριστοῦ καὶ γίνεται «βασιλεὺς, ἱερεὺς καὶ προφήτης», «ἑαυτὸν προσενηκῶν τῷ Θεῷ ὡς ἱερεὺς καὶ καταθύσας τὸ σῶμα καὶ σφαγεῖς καὶ αὐτός»². Ἐκφράζει δὲ διὰ τῶν λόγων τοῦ τούτων ὁ θεῖος Πατὴρ φρόνημα καθολικόν τῆς ἐκκλησίας, βαθέως ἐγκεχαραγμένον εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῆς καὶ διερμηνευθὲν ἐν σχέσει καὶ πρὸς τὴν τελεσιουργίαν τῶν μυστηρίων καὶ εἰς χρόνους μεταγενεστέρους πῶς εἰς τὰς Πατερικὰς διηγήσεις, τὰς ὁποίας Ἰωάννης ὁ Μόσχος ὁ Εὐκρατᾶς (545-620) διέσωσεν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Λειμῶν σύγγραμμα* αὐτοῦ. Οὕτως ἐν κεφαλαίῳ 25^ο ὁμιλεῖ περὶ ἀδελφοῦ μοναχοῦ, μὴ ἔχοντος χειροτονίαν, ὅστις μεταφέρων τὰς πρὸς λειτουργίαν προωρισμένας εὐλογίας ἢ ἄρτους εἶπε καθ' ὁδὸν τὴν εὐχὴν τῆς ἀναφορᾶς, ὡς δὲ ἀπεκαλύφθη εἶτα ὑπὸ τοῦ Πνεύματος: «ἐξ ὅτου ἐν τῇ ὁδῷ ἐπικομιζόμενος τὰς εὐλογίας ὁ ἀδελφός ἔλεγε τὴν ἀγίαν ἀναφορὰν, *ἠγιάσθησαν καὶ τετελειωμένοι εἶμι*». Ἐν κεφαλαίῳ δὲ 196^ο ποιεῖται λόγον περὶ παίδων τινῶν βοσκόντων θρέμματα ἐν τῷ ὄρει καὶ τὰ ὁποῖα ἠθέλησαν νά τελέσωσι τὴν θείαν εὐχαριστίαν παιδιᾶς χάριν. «Καὶ παρίστανται ὁ μὲν ὡς πρεσβύτερος, οἱ δὲ ὡς διάκονοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Καὶ ὁ μὲν τὴν προσκομιδὴν ἔλεγεν, οἱ δὲ τοῖς φακιολοῖς ἐρρίπιζον. Εὐρέθη δὲ ὁ ρηθεὶς πρεσβύτερος (τὸ παιδίον δηλαδὴ τὸ ὑποδυόμενον τὸ πρόσωπον τοῦ πρεσβυτέρου) τὴν ἀναφορὰν ἐπιστάμενος. Ὡς οὖν πάντα πεποιήκασιν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν, πρὶν ἢ τοὺς ἄρτους μελίσωσι, πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατελήλυθε καὶ τὰ προσκομισθέντα πάντα κατέφαγε καὶ τὴν πέτραν κατέκαυσεν ἅπασαν»³.

Αἱ διηγήσεις αὐταί, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς ἑτέρας δύο ἀναφερομένας εἰς βαπτίσματα ὑπὸ ἀπλῶν λαϊκῶν καὶ τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ τελεσθέντα καὶ ὡς ἔγκυρα ἀναγνωρισθέντα⁴, ἐμφάνουσι μὲν ὅτι ἀποτελεῖ τόλ-

μην ἀσεβῆ, μὴ παραμένουσαν ἀτιμώρητον καὶ ἀνεύθυνον, τὸ νά ἀποπειράται ὁ ἀπλοὺς λαϊκὸς τὸν καθαγιασμὸν τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου, ἀποδεικνύουσιν ὅμως καὶ ὅτι ἡ συνιερουργία τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τοῖς μυστηρίοις δὲν ἀποτελεῖ λέξιν κενήν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον κατάρχει καὶ προΐσταται τῆς μυστηριακῆς τελετῆς ὁ κανονικὸς λειτουργὸς παρέχει καὶ τὸ ὄλον ἐκκλησιαστικὸν μετ' αὐτοῦ τὴν ἴδιαν συμβολήν. Ὅτι δὲ καὶ τὸ ὄλον ἐκκλησιαστικὸν πλήρωμα συμπράττει τῷ λειτουργῷ ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῆς θείας λειτουργίας, δὲν ἀποδεικνύεται μόνον ἐκ τῶν μνημονευθεισῶν ἤδη *συναπτῶν* ἢ τῶν ἄλλως καλουμένων εἰρηνικῶν καὶ αἰτήσεων, ἐν ταῖς ὁποίαις λαός, διάκονος καὶ ἱερεὺς *συνάπτονται* εἰς κοινὴν δέησιν, ἑκάστου τῶν τριῶν τούτων συνυπουργούντων παραγόντων εἰσφερόντων τὴν ἴδιαν συμβολήν. Ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐκ τῶν παρεμβάσεων τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος ἐν αὐτῇ τῇ εὐχῇ τῆς ἀναφορᾶς κατὰ διάφορα σημεῖα διακόπτοντος τοῦ λειτουργοῦ, ἵνα συνεχίσῃ ὁ λαός καὶ μετ' αὐτὸν πάλιν συνεχίζοντος τοῦ λειτουργοῦ.

Ἡδὴ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἔχει σημειώσει, ὅτι «καὶ ἐν ταῖς εὐχαῖς πολὺ τὸν λαὸν ἴδοι τις ἂν συνεισφέροντα». «Ἐπ' αὐτῶν τῶν φρικωδεστάτων μυστηρίων ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς τῷ λαῷ, ἐπεύχεται καὶ ὁ λαός τῷ ἱερεῖ· τὸ γὰρ Μετὰ τοῦ πνεύματός σου, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τοῦτο. Τὰ τῆς εὐχαριστίας πάλιν κοινὰ· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος εὐχαριστεῖ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ λαός ἅπας. Πρῶτον γὰρ αὐτῶν λαβὼν φωνήν, εἶτα συντεθειμένων ὅτι ἀξίως καὶ δικαίως τοῦτο γίνεται («Ἄξιον καὶ δίκαιον»), τότε ἄρχεται τῆς εὐχαριστίας. Καὶ τί θαυμάζεις, εἴ που μετὰ τοῦ ἱερέως ὁ λαός φθέγγεται, ὅπου γε καὶ μετ' αὐτῶν τῶν Χερουβείμ καὶ τῶν ἄνω δυνάμεων, κοινῇ τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους ὕμνους ἀναπέμπει;»⁵.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν. Ὁ λειτουργὸς δὲν ἀρχίζει τὴν εὐχὴν τῆς ἀναφορᾶς πρὶν ἢ ὀλόκληρον τὸ ἐκκλησιαστικὸν πλήρωμα ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀναβοήσῃ, ὅτι εἶναι «ἄξιον καὶ δίκαιον» νά εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ. Ὅταν δὲ ὁ λειτουργὸς χωρῶν ἐπὶ τὴν εὐχαριστίαν καταφθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναφορᾶς, εἰς ὃ μνημονεύονται οἱ ὕμνοι οἱ ὑπὸ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων πρὸς τὸν Κύριον τοῦ παντός ἀναπεμπόμενοι, διακόπτει τὴν εὐχὴν καὶ τὴν συνέχειαν αὐτῆς, ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἐπινίκιον ὕμνον, ἀναλαμβάνει ὁ λαός, ἵνα οὕτω οὐχὶ τὸ ἐν στόμα τοῦ λειτουργοῦ, ἀλλὰ πάντα τὰ στόματα τῶν πιστῶν, τοῦ ὄλου Σώματος τῆς ἐκκλησίας τὸ στόμα συνενώσῃ τὸν ὕμνον αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων καὶ ἀναπεμφθῇ οὕτω καὶ ὅπῃ τῆς γῆς ὑπὸ συμπάσης τῆς στρατευομένης ἐκκλησίας ὁ αὐτὸς καὶ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ἀναπεμπόμενος ὕμνος:

«Τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ἄδοντα, βοῶντα, κεκρα-

1. De civitate βιβλ. XX κεφ. 10.

2. Ὁμιλία III εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθ.

3. Migne 87, 2869.

4. Αὐτῶθ. 3080.

5. Ἴδε κεφ. 176 καὶ 197 αὐτόθι στήλη 3015 καὶ 3084.

1. Ὁμιλ. ΙΗ εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθ. § 3.

γόντα και λέγοντα: "Άγιος ἅγιος Κύριος Σαβαώθ πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου". "Ὅτι δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ψαλλόμενος ἐπινίκιος οὗτος ὕμνος εἶνε συνέχεια τῆς εὐχῆς τῆς ἀναφορᾶς, φαίνεται μὲν καὶ ἐκ τῆς συνεχείας τῆς εὐχῆς, ὡς ἔχει αὐτὴ εἰς τὰς ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν λειτουργίας, εὐκρινέστερον ὅμως διακρίνεται ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Μάρκου, ἔνθα ἀναγινώσκουμεν: «Πάντοτε μὲν πάντα σε ἀγιάζει, ἀλλὰ καὶ μετὰ πάντων τῶν σε ἀγιαζόντων, δέξαι Δέσποτα Κύριε καὶ τὸν ἡμέτερον ἀγιασμόν, σὺν αὐτοῖς ὑμνούντων καὶ λεγόντων, (ὁ λαὸς) Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος». Ὁ ἱερεὺς, «Πλήρης γὰρ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς ἀγίας σου δόξης». Καὶ ὅταν μετ' ὀλίγον ὁ λειτουργὸς φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐπικλήσεως, καὶ πάλιν ὑψῶν τὰ τίμια δῶρα ἐκφωνεῖ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐν γένει παμπλειστών λειτουργικῶν κωδίκων γραφήν: «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέροντες κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα» διὰ νὰ συνεχίσῃ ὁ λαὸς «σὲ ὑμνοῦμεν, σὲ εὐλογοῦμεν, σοὶ εὐχαριστοῦμεν Κύριε καὶ δεόμεθα σου ὁ Θεὸς ἡμῶν». Καὶ εἰς τὴν ἐπακολουθοῦσαν ἐκφώνησιν «Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς μετὰ παρησίας ἀκατακρίτως τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαί σε τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα καὶ λέγειν:» ὁ λειτουργὸς διακόπτει, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν συνέχειαν ὁ λαὸς λέγων «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» κ.τ.λ., τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν κώδικα τοῦ Πυρομάλη «ὁ λαὸς καὶ ὁ κληρὸς σὺν αὐτῷ [τῷ ἀρχιερεῖ] αἶροντες τὰς χεῖρας λέγουσι». Περὶ τοῦ ὅτι δὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐλέγετο ἡ Κυριακὴ προσευχὴ ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ, μαρτυρεῖ ἡδη Γρηγόριος ὁ Μέγας¹, ἐκ τῆς Ἀνατολῆς δὲ εἰσῆχθη τὸ αὐτὸ καθεστῶς καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ὑπάρχει πᾶσα πιθανότης, ὅτι κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα συναπηγγέλλετο τὸ «Πάτερ ἡμῶν» ἔμμελως ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ πρὸ τῆς ἀναφορᾶς, εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ διακόνου ἐκφώνησιν «Τὰς θύρας, τὰς θύρας ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν», ἀπαγγελλόμενον ἀπηγγέλλετο ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὡς μαρτυρεῖ ἡδη Μάξιμος ὁ ὁμολογητῆς² καὶ μετὰ μέλους τινός, τοῦλάχιστον ἐνιαχοῦ³.

1. Epistol. VIII 64, ἥτις ἐγράφη περὶ τὸ 598 μ. Χ.

2. Μυσταγωγία κεφ. ιη Migne 91, 696.

3. Κατὰ τὸν κώδικα τοῦ Πυρομάλη: «Καὶ τοῦ ἀρχidiaκόνου ἀρχομένου πάντες τὸ σύμβολον ψάλλουσι».

ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
Καθηγητῆς Πανεπ. Ἀθηνῶν

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

¹ Ὁ ἔχων καθαρὰν καρδίαν σιγὰ θὰ εὐρίσκη ἐν τῇ ζωῇ του, ὡς καὶ ἐν τῇ ζωῇ τοῦ πλησίον, τὸν δάκτυλον τῆς θείας προνοίας.

² Ὁ στανθὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ φάρος ποὺ δεικνύει εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν τοικυμῶν τοῦ βίου χειμαζομένους τὸν λιμένα τῆς εὐρήνης καὶ ἀναπαύσεως.

³ Ἀσφαλῶς ἴσταιται μόνον ὁ σηραγιζόμενος οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948-49

Γ'

Κατὰ τὸ λήξαν Σχολικὸν ἔτος ἐλειτούργησαν, ὅπου αἱ συνθήκαι ἐπέτρεπον, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν διαφόρων ὀργανώσεων διατηρουμένων πολυαριθμῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, καὶ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ἴδρυσαν καὶ συνετήρησαν ἀπ' εὐθείας Ἱεράρχαι διὰ τῶν ἱερέων, καθηγητῶν καὶ ἄλλων προσώπων. Καὶ ἐνῶ αἱ διαφοροὶ ὀργανώσεις εἶχον ἀκριβῆ ἀριθμὸν τῶν ὑπ' αὐτῶν συντηρουμένων Σχολείων, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δώσῃ ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν ἀριθμὸν τῶν ἄλλων Σχολείων. Ἐκ στατιστικῆς, τὴν ὁποῖαν κατήρτισεν ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐπὶ τῇ βᾶσει ὑποβληθεῖσων ἐκθέσεων 42 Μητροπολιτῶν, προκύπτει ὅτι τοιαῦτα σχολεῖα, μὴ ὑπαγόμενα εἰς οὐδεμίαν ὀργάνωσιν, ἀλλὰ συντηρούμενα καὶ διοργανούμενα ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν, ἐλειτούργησαν κατὰ τὰς ὑποβληθείσας ἡμῖν ἐκθέσεις περὶ τὰ 900 Κατώτερα, 120 Μέσα καὶ 62 Ἀνώτερα, μὲ ὀλικὸν ἀριθμὸν μαθητῶν 104.000. Ἀσφαλῶς ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ εἶναι κατὰ τι ἀνώτερος, δεδομένου ὅτι ἐλλείπουσιν αἱ ἐκθέσεις ἀρκετῶν Μητροπόλεων, καθυστεροῦσαι, ὡς καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ὁ ἀριθμὸς εἶναι πράγματι ἐνθαρρυντικὸς. Κατὰ τὴν καταρτισθεῖσαν στατιστικὴν εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα ἐδίδαξαν περὶ τοὺς 600 Κατηχηταί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Τὸ πλεόν ὅμως ἀξιοπαρατήρητον καὶ πλεόν ἐνθαρρυντικὸν εἶναι ἡ προϊούσα συμμετοχὴ τῶν ἱερέων εἰς τὸ Κατηχ. ἔργον. Δυστυχῶς οὐχὶ πᾶσαι αἱ Μητροπόλεις σημειοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν Κατηχητῶν ἱερέων. Ἐκ τῶν εἰς χεῖρας μου στοιχειῶν ἐκ τῶν 600 Κατηχητῶν, 242 φέρονται ἱερεῖς. Τοῦτο δεικνύει ὅτι ἤρchiσε νὰ γίνηται συνειδησις εἰς τὸν Κληρικὸν τὸ ὅτι ἡ διατήρησις Κατηχ. Σχολείου εἶναι ἐν τῶν σπουδαιότερων ποιμαντορικῶν καθηκόντων. Ὁρθῶς δὲ ἡ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐκδοθεῖσα Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθ. 2800 τῆς 10 Δεκεμβρίου 1948, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, τονίζει ὅτι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐνδεδειγμένος διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κατηχητοῦ εἶναι ὁ ἱερεὺς, ὅστις δὲν δύναται ἄνευ συνεπειῶν νὰ παραμελῇ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον. Ἐργον πλεόν τῶν Ἱεραρχῶν εἶναι νὰ καλλιεργήσουν βαθύτερον τὴν συνειδησιν ταύτην, ἐπιβάλλοντες εἰς πάντα δυνάμενον ἱερέα τὴν ἴδρυσιν Κατηχ. Σχολείου, φροντίζοντες διὰ τὴν κατάλληλον προπαρασκευὴν αὐτοῦ τε καὶ ἄλλων Κατηχητῶν. Δὲν παραλείπω εὐχαρίστως νὰ σημειώσω ὅτι, κατὰ τὰς ὑποβληθείσας ἐκθέσεις, πολλοὶ τῶν Ἱεραρχῶν ἐδίδασκον οἱ ἴδιοι εἰς τὰ Κατηχ. Σχολεῖα. Χαρακτηριστικῶς Ἱεράρχης τις σημειοῖ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ «τὸ κύκνειον ἄσμα ἡμῶν θὰ εἶναι τὸ Κατηχητικόν».

Ποιοὶ ὑπῆρξαν οἱ καρποὶ τῶν Κατηχητικῶν

τούτων Σχολείων και ποίαν συμμετοχήν είχαν οί νέοι εις έργα φιλανθρωπίας και διασώσεως κινδυνευόντων πληθυσμών δέν είναι τοῦ παρόντος ν' ἀναπτύξω. Ἴσως ἀργότερον ἐκδοθῆ εἰδικόν λεύκωμα ἐκ τῆς ζωῆς τῶν Κατηχ. Σχολείων.

Ἡ ἐπί τῆς νεολαίας ἐργασία ἐξησκήθη ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἱκανοποιητικῶς διὰ τοῦ ἐντύπου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἰδρύθη εἰδικὴ «Βιβλιοθήκη διὰ παιδιὰ καὶ νέους», ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ὁποίας ἐξεδόθησαν 1) Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσοστόμου «*Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου εἰς σείχους*», 2) J. Black, «*Ἡ δοξασμένη του ἐντροπῆ*» κατὰ μετάφρασιν Εἰρήνης Α. Ἀλιβιζάτου (†) 3) «*Ἀξίζει ἡ ζωὴ*»; Πρὸς τούτοις διενεμήθησαν δωρεάν κατὰ χιλιάδας εἰς τοὺς μαθητὰς οὐ μόνον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἀλλὰ καὶ τῶν Γυμνασίων τὰ ἐξῆς φυλλάδια «*Νεότης καὶ εὐσέβεια*», «*Μιὰ ματιὰ στὸ μέλλον*», «*Γιατὶ εἶμαι χριστιανός*». Ὡσαύτως ἐξεδόθησαν αἱ Ραδιοφωνικαὶ Ὁμιλίαι πρὸς τοὺς νέους τοῦ ἔτους 1948. Εἰκόνες δὲ διάφοροι διενεμήθησαν πολλάκις εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Τὸ μοναδικόν δὲ εἰς τὴν χώραν μας «*Παιδικὸν Ἡμερολόγιον*» μετὰ τὰς ἐγχρώμους καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ εἰκόνας Βυζαντινῆς τεχνοτροπίας ἔτυχε θερμῆς ὑποδοχῆς, λαβὸν καὶ τὸν ἔπαινον κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλίου. Αἱ ἀπὸ Ραδιοφώνου ὁμιλίαι πρὸς τοὺς νέους ἐξηκολούθησαν ἀνελλιπῶς καθ' ὅλον τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα. Μίαν σπουδαίαν ὠθησιν εἰς τὸν τομέα τοῦτον θὰ δώσῃ ἡ ἐκδοσις ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας τοῦ μελετωμένου Παιδικοῦ Περιοδικοῦ. Ἐλπίζομεν ἡ ἐκδοσις αὐτοῦ νὰ μὴ βραδύνη ἐπὶ πολὺ.

Εἰς τὸν τομέα τῆς νεολαίας μίαν σημαντικωτάτην ἀρχὴν ἐγένετο διὰ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν συλλόγων καὶ ὀργανώσεων νέων καὶ νεανίδων ὠρισμένων Μητροπόλεων ὑπὸ τὴν Ἀπ. Διακονίαν. Ἡ ὑπαγωγή αὕτη, χωρὶς νὰ καταργῆ τὴν αὐτοτέλειαν τῶν ὑφισταμένων συλλόγων, θέτει αὐτοὺς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε οὗτοι νὰ ἐργάζωνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀγαστῇ συμποσίᾳ, ἀφ' ἐτέρου δὲ δίδει εἰς τὴν Ἀπ. Διακονίαν τὴν δυνατότητα καταρτισμοῦ ἐνιαίου προγράμματος καὶ ἐνιαίας κατευθύνσεως ἐπὶ μελετημένου σχεδίου, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μίαν συμπαγῆ μάζαν καὶ ν' ἀποφευχθῆ τὸ δυσάρεστον φαινόμενον τῆς ἀπομονώσεως τῶν συλλόγων καὶ ὀργανώσεων, ἐπιδιωκόντων ἀπομεμονωμένους σκοποὺς ἄνευ ἐναρμονίσεως καὶ κοινῆς προσπάθειας, διασπασμένων οὕτω τῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Ἐάν ἡ κίνησις αὕτη γενικευθῆ εἰς πάσας τὰς Μητροπόλεις, θέλει προκύψει μίαν ἰσχυρὰ δύναμιν καὶ τότε θὰ δοθῆ ἡ δυνατότης τῆς ἀντιμεταπίσεως τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς διοργανώσεως τῆς ὅλης χριστ. νεολαίας. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἔχη ὀπισθεν ἀκολουθοῦσαν συμπαγῆ

καὶ πειθαρχημένην τὴν χριστιανικὴν νεολαίαν.

Τὴν μέριμναν ὑπὲρ τῆς νεολαίας θετικῶτερον ἐκδηλοῦσα ἡ Ἐκκλησία ἀπεφάσισεν ὅπως ἰδρύσῃ, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν Ἀθήναις Κολλέγιον θηλέων καὶ βραδύτερον καὶ ἀρρένων πρὸς ἀρτίαν Ἑλληνοχριστιανικὴν μόρφωσιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς τοῦτον παρεχωρήθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 957/49 Νόμου τὸ εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπαγόμενον Προσκύνημα τῆς Ἀγ. Βαρβάρας (Δαφνίου) μετὰ πάσης τῆς γύρω περιοχῆς, ἣν εὐχάρισται; παρεχώρησεν ὁ Ο.Δ.Ε.Π. Μεγάλας δὲ κατέβαλε προσπάθειας ὁ ἀποθανὼν Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς ὅπως ἐξεύρη ἐκ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ τὸ ἀναγκαῖον χρήμα. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Κολλεγίου τούτου εἶναι τόσον ἐπιτακτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ σημασία αὐτοῦ τόσον μεγάλη, ὥστε πᾶσα πρέπει νὰ καταβληθῆ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας προσπάθεια, ὅπως ἐξευρεθῆ τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν ποσόν. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνίας ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ μελετωμένου σχεδίου ὑπῆρξαν τόσον πολλαὶ καὶ ἔντονοι, ὥστε περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ τοιοῦτου ἔργου νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἡ ἔλλειψις ἀκριβῶς Ἑλληνικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκπαιδευτηρίων γεννᾷ εἰς τοὺς γονεῖς, τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μορφώσουν τὰ τέκνα τῶν, τεράστιον πρόβλημα. Ἐκ τοῦ Κολλεγίου τούτου θὰ ἐκλέξη ἡ Ἐκκλησία τὰς νέας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠθελαν νὰ σπουδάσουν τὴν Θεολογίαν ἢ ἄλλως ἐν ἄλλῃ διακονίᾳ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν, προοριζόμεναι εἴτε δι' ἄλλας ἐπιστήμας ἢ διὰ τὴν Σχολὴν Διακονισσῶν. Παράλληλος ἐπιλογή θὰ δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἐν τῷ Κολλεγίῳ ἀρρένων. Ὅτι μελετᾶται νὰ γίνῃ ἐν Ἀθήναις δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ διὰ τῶν τοπικῶν Συμβουλίων τῆς Ἀπ. Διακονίας εἰς μεγάλας ἐπαρχιακὰς πόλεις, ἰδρυομένων ἀναλόγων Σχολείων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ Νομικῆς πλευρᾶς θὰ δύναται νὰ ἔχουν τὸν τύπον τῶν Σχολείων τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕνα τμήμα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν νέων θὰ ἐπανέλθῃ εἰς χεῖρας τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία τόσον καλὰ ἐκράτησεν εἰς τὰ χέρια τῆς τὴν παιδείαν καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τῆς δουλείας τοῦ γένους μας.

Αὕτη, νομίζω, εἶναι μίαν μεγάλην γραμμὴν, τὴν ὁποῖαν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία οὕτω θὰ προσφέρῃ ἀνεκτίμητον ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς ἕν τοιοῦτον ἔργον καὶ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Κοινωνία θὰ θελήσουν νὰ βοηθήσουν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν Σχολὴν Διακονισσῶν καὶ τὸ Κολλέγιον θηλέων μελετᾶται νὰ ἰδρυθῆ ἐν Ἀγ. Βαρβάρα (Δαφνίου) καὶ ὁ οἶκος τῆς Φοιτητρίας, εἰς ὃν θὰ εὐρίσκουν στέγην καὶ περίθαλψιν ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ νέοι, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται πρὸς σπουδὰς εἰς Ἀθήνας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αἱ ὁποῖαι μὴ ἔχουσιν συγγενεῖς ἀναγκάζονται νὰ ἐνοικιάσουν δωμάτια εἰς διαφόρους οἰκίας,

δπου συνεπικουροῦντος καὶ τοῦ ἀνοδιοργανώτου τῆς ὅλης των ζωῆς, μύριοι κίνδυνοι τὰς παραφυλάττουν. Δὲν εἶναι δέ, δυστυχῶς, ὀλίγα τὰ θύματα τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐρχομένων ἀγνῶν κοριτσιῶν. Πλεῖστοι Ἱεράρχαι, οἱ ὅποιοι καθημερινῶς ἀντικρῦζον τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς πρὸ τοῦ φοβεροῦ προβλήματος τῆς στεγάσεως τοῦ κοριτσιοῦ των, τὸ ὅποιο ἀποστέλλεται εἰς Ἀθήνας, μοῦ ἐτόνισαν τὴν ἀνάγκην τῆς λειτουργίας ἐνὸς καταλλήλου κέντρου. Μέσα εἰς τὸν οἶκον τῆς Φοιτητρίας, καλῶς οργανούμενον, θὰ δύναται ν' ἀναπτυχθῇ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ, ὥστε μὲ βάσεις χριστιανικὰς καὶ ἠθικὰς νὰ ἀποδίδωνται αἱ τρόφιμοι εἰς τὴν κοινωνίαν, εὐαγγελιστρια αὐταὶ γινόμεναι τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Ἐκεῖ θὰ στεγασθοῦν καὶ αἱ Φοιτητρία τῆς Θεολογίας, διὰ τὰς ὁποίας οὐδεμία μέριμνα σήμερον ὑπάρχει. Οὕτω περὶ τὴν Ἀγ. Βαρβάραν (Δαφνίου) θὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα τὰ ἰδρύματα, τὰ ὅποια θὰ μαρτυροῦν τὴν μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ κορίτσι.

* * *

Ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς Ἐξομολογήσεως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνουν πολλὰ μέχρι τῆς μορφώσεως καὶ ἀναδείξεως καταλλήλων προσώπων. Τὸ μάθημα τῆς Ἐξομολογητικῆς ἐξηκολούθησε νὰ διδάσκηται ὡς αὐτοτελὲς ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ἀγ. Διακονίας καὶ παραλλήλως ὅλα τὰ ἄλλα συγγενῆ καὶ ἐπιβοηθητικὰ μαθήματα, τὰ διαλαμβάνόμενα ἐν τῷ προγράμματι τῆς Σχολῆς. Προσπάθεια κατεβλήθη πρὸς ἀποστολὴν δύο Κληρικῶν εἰς Γαλλίαν πρὸς σπουδὴν τῆς Ἐξομολογητικῆς, ἥτις καὶ ἐτελεσφόρησε χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς σχετικῆς Ὑπηρεσίας τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Πρεσβείας, εἰς ἣν καὶ ἐκφράζονται θερμὰ εὐχαριστία. Ἐλπίζω δύο τῶν κληρικῶν νὰ δυνηθοῦν κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ν' ἀναχωρήσουν εἰς Γαλλίαν. Διὰ τὴν σπάνιν τῶν Ἐξομολόγων μόλις δύο Ἐξομολόγοι κατέστη δυνατόν νὰ διορισθῶσι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

(*Ἐπεται τὸ τέλος)

Η ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΖΩΗ

Νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ὑπάρχον
ἔμπυχον ὑλικόν.

Περὶ τῆς σημασίας τῆς οργανώσεως καὶ τῆς ζωῆς τῆς Ἐνορίας διὰ τὴν ὅλην ἐν τῇ χώρᾳ κίνησιν καὶ δράσιν τῆς Ἐκκλησίας οὐδεὶς ὁ ἀμφιβάλλων, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τὸ θέμα τῆς μορφώσεως τῶν ἐνοριακῶν ἐφημερίων ἀπετέλεσε, καὶ μέχρι τοῦδε ἀποτελεῖ, τὸ κέντρον τῶν συζητήσεων μεταξὺ ὄλων τῶν πονούντων διὰ τὴν ὑγιᾶ θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Καὶ ἀντιμετωπίσθη μὲν κατὰ καιροῦς καὶ ἀντιμετωπίζεται καὶ σήμερον τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τῶν μέσων, τὰ ὅποια ἀφίνουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Πολιτείαν αἱ ἀνάγκαι ἀφ' ἐνὸς καὶ αἱ δυνατότητες ἀφ' ἑτέρου, αἱ ὑφιστάμεναι ἐκάστοτε ἐν σχέ-

σει πρὸς τὸ πρόβλημα τοῦτο, εὐτύχημα δὲ ἀποτελεῖ τὸ ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας καὶ συντονωτέρᾳ καταβάλλεται προσπάθεια διὰ τὴν—ἔστω καὶ ἐκ τῶν ἐνόνητων—πληρεστέραν ἀντιμετώπισίν του καὶ ἐκ τῶν πρωτίστων μελημάτων τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐνθρονίσεώς Του, ἐτέθη ἡ ἐξασφάλις τῶν ἀπαραιτήτων τούτων στελεχῶν τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' εἶναι, ἄρα γε, μόνη ἡ ἔλλειψις τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἄλλης ἐξασφάλισης τῶν ἐφημερίων, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἡ ἐνοριακὴ ζωὴ δὲν παρουσιάζει παρ' ἡμῖν τὴν ἀνθησιν, τῆς ὁποίας, σήμερον ἰδίᾳ, ἔχει ἀνάγκην ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος;

Διὰ ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο, θὰ ἔπρεπε νὰ ρίψωμεν, πρὸ παντὸς ἄλλου, ἐν βλέμμα εἰς τὰς ἐνορίας ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ «προσονταιοῦχοι» ἐφημέριοι ὑπηρετοῦν καὶ τῆς οικονομικῆς—ὡς τὸ εἶπωμεν—ἐξασφάλισης δὲν στεροῦνται. Θὰ δυνηθῶμεν, ἄρα γε, μετὰ μίαν εἰλικρινῆ καὶ ἀπροκατάληπτον ἔρευναν, νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἡννοημένας ταύτας ἐνορίας ὑπάρχει ἡ κίνησις καὶ ἡ ἀνθησις, τὴν ὁποίαν ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν μόρφωσιν καὶ ἀπὸ τὸ ἀπερίσπαστον τῶν ἐφημερίων;

Αἱ ὀλίγαι ἐξαιρέσεις, τὰς ὁποίας μετὰ μεγίστης, πράγματι, χαρᾶς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν, δὲν συντελοῦν εἰ μὴ εἰς τὸ νὰ ἐπιβεβαιώσων τὸν κανόνα—κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον—καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς προκαλοῦν τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν μας. Ἐν τούτοις αἱ ὀλίγαι αὐταὶ ἐξαιρέσεις δὲν εἶναι εἰ μὴ ὀλίγα δείγματα τοῦ τί ὀφείλει καὶ τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ ἐφημέριος, ἐὰν θελήσῃ νὰ κινηθῇ.

Ἄλλὰ, ὅπως οἱ πεπαιδευμένοι ἐφημέριοι, ἐν πολλοῖς, δὲν παράγουν σήμερον ὅτι θ' ἀνέμενέ τις παρ' αὐτῶν, καθ' ὅμοιον τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ συναντήσωμεν καὶ ἀπαιδέτους κληρικούς, ἐπιτελοῦντας θαυμασίως τὸ χρέος των, μὲ τὰ ἐφόδια τῆς πίστεως καὶ τῆς δραστηριότητος, ὅταν τύχῃσι τῆς ἀπαιτουμένης καθοδηγήσεως ἀπὸ μέρους τῶν προϊσταμένων των. Σκοπὸς μας δὲ σήμερον δὲν εἶναι νὰ θίξωμεν τὴν ἀδράνειαν καὶ τὴν ἀκαρπλίαν τῶν πρώτων, ἀλλὰ νὰ ὑποδείξωμεν τὰς δυνατότητας, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν οἱ δεῦτεροι, ὅταν τεθῶσιν εἰς κίνησιν ἐντὸς συγκεκριμένου προγράμματος, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὰς ὑπαρχούσας δυνατότητας, χωρὶς νὰ ὑπολογίζον τὸς κόπους, οἱ ὅποιοι θὰ ἀπαιτηθοῦν πρὸς τοῦτο. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν συγκεκριμένα παραδείγματα ἀπὸ τὴν ἐν ἐπαρχιακῇ Μητροπόλει διακονίαν μας, διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ὅτι δύνανται καὶ οἱ ἀπαιδέτοι ἐφημέριοι νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀποτελεσματικῶς καὶ νὰ βοηθήσων τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ πῶς;

Δὲν εἶναι εἰς θέσιν, βεβαίως, νὰ κηρύττων ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ πᾶν, καὶ συχνάκις καὶ ἐκ τῶν δυναμένων νὰ κηρύττων τινὲς παραλείπουν τὸ χρέος των, ἴσως δὲ καὶ διὰ τινὰς ἐξ αὐτῶν νὰ ἦτο προτιμότερον νὰ σιγοῦν! Ὁ μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ κηρύττῃ ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος ἐνορια-

κός ποιμὴν ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου τῶν ἐνοριτῶν του, καί, ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι ἄνθρωπος δυνάμενος διὰ τῆς ἀρετῆς του νὰ ἐμπνέῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ διὰ τοῦ βίου του ν' ἀποδεικνύῃ τὴν πίστιν του, εἶναι τὸ τελειότερον ὄργανον τῆς πρὸς τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν μεταβιβάσεως τοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας, ἣτις ἀποτελεῖ τὸν βασικὸν καὶ τὸν κύριον σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὅπου δὲ εἶναι ἀνάγκη καὶ διαφωτίσεως εὐρυτέρας, ὁ ζηλωτὴς ἐφημέριος θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ φέρῃ εἰς ἐπαφὴν τοὺς ἐνορίτας του πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν δύναμιν τῆς διαφωτίσεως ταύτης. Ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν δύναται νὰ κηρύττῃ εἰς τὸν ναὸν του, ἐργάζεται ὅμως διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ πυκνότερον τὸ κήρυγμα ἀπὸ μέρους τῶν δυναμένων καὶ διὰ νὰ ὀδηγήσῃ πυκνὸν τὸ ἐκκλησιασμὸν του εἰς τὸν τόπον τοῦ κηρύγματος. Ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν δύναται νὰ διδάξῃ εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, ἐργάζεται ὅμως διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν διδάσκοντα καὶ διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ μικρὰ πνευματικὰ του τέκνα εἰς τὸν τόπον τοῦ χριστιανικοῦ φωτισμοῦ, δύναται νὰ ἐξεύρῃ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐνισχύσουν τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον καὶ δὲν ὀκνεῖ ἐνώπιον τῶν κόπων, διὰ νὰ ἐξεύρῃ τὰ μέσα τῆς λειτουργίας του καὶ διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν τακτικὴν φοίτησιν καὶ τὴν πρόοδον τῶν παιδιῶν τῆς ἐνορίας του, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὰς αἰτίας τῶν τυχόν ἀπουσιῶν των, διὰ νὰ διαφωτίσῃ τοὺς τυχόν δυστροποῦντας οἰκείους, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς τυχόν ἀπομακρυνθέντας. Ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν δύναται νὰ ὀργανώσῃ τοὺς νέους τῆς ἐνορίας του, δύναται ὅμως νὰ ἐργασθῇ διὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὰς ὑπαρχούσας ὀργανώσεις τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ ἐκεῖ τὴν συμμετοχὴν των καὶ τὴν ἐξέλιξιν των, διὰ νὰ τονώσῃ ἐν τῇ ἐνορίᾳ του τὴν κίνησιν ἀπὸ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ὕλικῆς πλευρᾶς. Ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξομολογήσῃ, δύναται ὅμως νὰ μερμνήσῃ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἐξομολόγου, δύναται νὰ προπαγανδίσῃ μετὰ τοῦ ποιμνίου του τὴν ἀνάγκην καὶ τὰς ὀφελείας τῆς ἐξομολογήσεως, δύναται νὰ ὀργανώσῃ τὴν εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο προσέλευσίν των.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ δεκατετραετίας διηκονήσαμεν, συνέβη νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐπανειλημμένως μίαν Κοινότητα διὰ νὰ ἐξομολογήσωμεν κατὰ τὸ διάστημα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἢ τῆς Νηστείας τῶν Χριστουγέννων. Καὶ διεπιστώσαμεν τὰ ἑξῆς:

α) Ὁ Ἐφημέριος Α. μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ναὸν, μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι οὐδεὶς πρόκειται νὰ ἐξομολογηθῇ, πλὴν ἴσως τῆς διδασκαλίσεως, ἢ ὁποῖα ἀνέμενε πρὸς τοῦτο τὴν ἀφιξίν μας. Καὶ πράγματι οὕτω συνέβη. Μόνη ἡ διδασκάλισσα τοῦ χωρίου προσῆλθεν εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, καίτοι ἀνεμείναμεν ὀλόκληρον ἄγγελμα.

β) Μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Α. ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου Β., ὅστις ἐτύγχανε μαθητῆς μας εἰς τὸ Προπαρασκευαστικὸν φροντιστήριον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ναὸν, ὠδηγήθημεν εἰς κελλίον ἐτοιμὸν διὰ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ παρε-

κλήθημεν νὰ μὴ σπεύσωμεν ν' ἀναχωρήσωμεν, διότι ὅλον τὸ χωρίον σχεδὸν θὰ ἐξομολογηθῇ. Καὶ πράγματι οὕτω συνέβη. Ὑπερωθήμεν νὰ παρατείνωμεν τὴν παραμονὴν μας μέχρι τῆς νυκτός, διότι σχεδὸν ὅλοι παρήλασαν ἐνώπιόν μας.

Τί εἶχε συμβῆ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν; Ἀπλούστατα ὁ ἐφημέριος δὲν εἶχε δώσει σημασίαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ δὲν εἶχε κάμει, ἐπομένως, καμμίαν προεργασίαν. Ἦτο κληρικὸς μόνον τοῦ τελετουργικοῦ.

Τί εἶχε συμβῆ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν; Ὁ νεαρὸς ἐφημέριος εἶχε περιέλθει τὴν ἐνορίαν του, οἰκίαν πρὸς οἰκίαν εἶχε κρούσει τὰς θύρας ὅλων τῶν ἐνοριτῶν του καὶ ἐκάλεσεν ἐκάστην οἰκογένειαν ἰδιαιτέρως!.. Εἰς τὴν σχολικὴν μόρφωσιν δὲν ἦτο καὶ πολὺ ἀνώτερος τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐργασθῇ καὶ δὲν ὑπελόγησε μήτε τὸν κόπον, μήτε τὰ ἐμπόδια.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀπὸ τινος ἤρξατο μία προσπάθεια πρὸς σύμπληξιν πυρηνῶν χριστιανικῆς μελέτης καὶ δράσεως εἰς διαφόρους ἐνορίας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς βαθμιαίας ὀργανώσεως τῶν ἐνοριτῶν κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐνεργοτέραν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Παρατηρήθη λοιπὸν ὅτι ὅπου ὁ ἐφημέριος ἐνεκοιλώθη τὸ ἔργον, τοῦτο ἐπροχώρησεν ἀματωδῶς, καίτοι δὲν εἶναι ὁ ἐφημέριος μήτε ὁ διδάσκων μήτε ὁ διευθύνων ἀκόμη τὴν κίνησιν. Καὶ πρόκειται περὶ κληρικῶν τῆς τελευταίας μορφωτικῆς διαβαθμίσεως.

Τοῦναντίον παρατηρήθη εἰς μίαν ἐνορίαν, τῆς ὁποίας ὁ ἐγκοιλωθεὶς τὴν κίνησιν ταύτην ἐφημέριος ἀντικατεστάθη δι' ἄλλου μᾶλλον πεπαιδευμένου. Ὑπὸ τὸν δεύτερον τοῦτον ἐφημέριον, ὅστις παρεῖχε περισσοτέρας ἐλπίδας, λόγῳ τῆς ποιᾶς τινος παιδεύσεώς του, ἡ κίνησις ἐσταμάτησε, καίτοι ἀπὸ μέρους τοῦ διευθύνοντος ταύτην ὀργάνου τῆς Μητροπόλεως κατεβλήθησαν μεγαλείτεροι ἢ ἀλλαγῆναι προσπάθειαι διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς!

Ἀνεξαρτήτως, ἄρα, τῶν ἐκπαιδευτικῶν προσόντων τῶν ἐφημερίων, εἶναι δυνατὴ ἢ ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐργασία, ἐφ' ὅσον ὁ ἐφημέριος ἀγαπήσῃ καὶ ἐγκοιλώθῃ ταύτην καὶ χρησιμοποιήσῃ τὰς εὐκαιρίας, τὰς ὁποίας δύναται νὰ παράσῃ διὰ τῶν διδασκόντων ὀργάνων τῆς ἐκάστης Μητροπόλεως, ἰδίᾳ σήμερον μὲ τὴν παρ' ἐκάστη Μητροπόλει ὀργάνωσιν Παραρτημάτων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Καὶ ἐπειδὴ πάντοτε μὲν, ἰδιαιτέρως ὅμως εἰς τὴν κρίσιμον περίοδον τὴν ὁποίαν διερχόμεθα, «ὁ χρόνος εἶναι χρῆμα», εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ μὴ χάνεται ὁ εἰς τὴν διάθεσίν μας παρὼν χρόνος, ἀλλὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὅσον τὸ δυνατόν ἐντατικώτερον, ἔστω καὶ μὲ τὰ μέσα καὶ μὲ τὸ ἔμφυχον ὕλικόν, τὸ ὁποῖον διαθέτει σήμερον ἡ Ἐκκλησία.

Ε. Γ. Μ.

ΤΟ ΔΕΜΑ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ

Μετά την συμπλήρωσιν τοῦ εἰς δέματα ἐράνου τῆς Κυριακῆς τῆς 30 παρελθόντος μηνός καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ἀποκομιδῆν καὶ ἀποθήκευσιν αὐτῶν διωργανώθη ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡ εἰς τὰς συμμοριοπλήκτους περιοχὰς μεταφορὰ τῶν. Πρὸς τοῦτο διετέθησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ ΣΕΚ διὰ τὰς πόλεις Λάρισαν, Τρίκαλα, Καρδίτσαν, Καλαμπάκαν καὶ Φθιώτιδα, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτοκίνητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ διὰ τὸ Καρπενήσιον, καὶ αὐτοκίνητα τοῦ Συνδικάτου χερσαίων μεταφορῶν διὰ Αἰτωλοακαρνανίαν, Ναύπακτον καὶ Φθιώτιδα. Ἐξ ἄλλου διὰ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορὰν διετέθησαν ἀρματαγὰ μὲσω Θεσσαλονίκης εἰς Καστορίαν, Κιλκίς, Ἡμαθίαν, Κοζάνην, Φλώριναν, Ἐδεσσαν, Σέρρας, Δράμαν, Ἡπειρον καὶ Ἀλεξανδρούπολιν.

Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστης ἀποστολῆς ἐτέθη εἰς κληρικὸς μετὰ βοηθῶν, πάντες δὲ προσηνέχθησαν ὅπως συμβάλωσιν εἰς τὸ ὄντως ἐργῶδες, πολὺπλευρον καὶ μεστὸν εὐθυνῶν ἔργον ἐθελονητικῶς.

Μετά τὴν καταμέτρησιν τῶν δεμάτων προέκυψεν ὅτι ἡ συνολικὴ αὐτῶν ποσότης ἀνῆλθεν εἰς 243.420, κατ' εἶδη δὲ τὰ δωρηθέντα χρειώδη ἀνῆλθον περιῶ εἰς 2.000.000.

Μετά τὴν θριαμβευτικὴν ὄντως ἐπιτυχίαν τοῦ ἐράνου οἱ προϊστάμενοι τῶν τομέων μεταφορᾶς τῶν δεμάτων ἐφημέριοι Ἀθηνῶν καὶ τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν αὐτοῦ κληθέντες τῇ 7 Ἰσταμένου ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς συνεκεντρώθησαν εἰς τὸν κathedρικὸν ναὸν ὅπως λάβωσιν ὠρισμένης ὁδηγίας παρὰ τοῦ Θεοφιλ. βοηθοῦ Ἐπισκόπου Εὐρύπου καὶ τοῦ Πανσο. Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην προσελθὼν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἠὲ χαρίστησε τοὺς ἱερεῖς καὶ δι' αὐτῶν σύμπαντα τὸν ἐφημεριακὸν Κλήρον, ὡς καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη, δι' αὐτῶν δὲ καὶ πάντας τοὺς πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἐράνου ἐργασθέντας διὰ τοὺς ὑπ' αὐτῶν μετὰ παραδειγματικῶ ζήλου καταβληθέντας κόπους πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐράνου διεξαγωγὴν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ συνέστησε τὴν συσπείρωσιν πάντων περὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν Κέντρον ἵνα διευκολύνηται τὸ ὑπὲρ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, οὕτω δὲ αὕτη λάβη ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν. Ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ δ' ἐνάρξει τῆς εἰς τοὺς τόπους τοῦ προορισμοῦ τῶν μεταφορᾶς τῶν δεμάτων ἡ Α. Μ., λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς εἰς τοὺς πάσχοντας πληθυσμούς παραδόσεως τῶν δεμάτων θὰ ἐξαρτηθῇ κυρίως ἐκ μόνου τοῦ ζήλου τῶν ἱερέων, προσέθηκεν ὅτι, ἂν τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθὲν ἔργον ἐξηρηθῆ κυρίως ἐκ τῆς προθυμίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ συνέχισις αὐτοῦ θὰ ἀποτελέσῃ προσπάθειαν ἀποκλειστικῶς ἰδικήντων.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παραδόσεως τοῦ δέματος, θὰ ἐγχειρίζεται εἰς τὸν παραλήπτην τὸ ἀκόλουθον ἔντυπον προτρεπτικὸν γράμμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου:

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Νοβρίου 1949

Παιδί μου,

Τὸ δέμα αὐτὸ ποὺ κρατεῖς στὰ χέρια σου δὲν γνωρίζω ἂν εἶναι πλούσιο ἢ φτωχικὸ, ὅπως δὲν γνωρίζω καὶ ἂν τὸ ἔδωκε μιά πλούσια ἢ μιά φτωχὴ οἰκογένεια. Ἐκεῖνο ποὺ γνωρίζω εἶναι ὅτι ἡ οἰκογένεια ποὺ τὸ ἔχει προσχέρει τὸ ἔδωσε μὲ ἀγάπη γιὰ σὰς τοὺς πονεμένους ἀδελφούς μας.

Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι σὰς λείπουν ἀπ' ὄλα. Δὲν μοῦ εἶναι ὅμως γνωστὸ ἂν τὰ πράγματα ποὺ ἔχει μέσα τὸ δέμα εἶναι ἐκεῖνα ἀπ' τὰ ὁποῖα σὺ ὁ ἴδιος ἢ οἱ δικοί σου ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη. Ἰσως πράγματα ποὺ ἔτυχαν σὲ ἄλλον συγχωριανό σου, θὰ ἦταν πῶς ἀπαραίτητα σὲ σένα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἔρχομαι, καὶ στὸν συγχωριανό σου καὶ σὲ σένα, σὰν πατέρας, νὰ σὰς παρακαλέσω κάτι: Σκέψου το καὶ θὰ ἴδῃς πῶς, ἂν τὸ ἐφαρμόσης, καὶ σὺ ὁ ἴδιος θὰ εἶσαι πῶς εὐχαριστημένος. Ἀλλὰ καὶ κείνοι ποὺ ἔστειλαν τὸ μικρὸ αὐτὸ δῶρο τῆς ἀγάπης θὰ εὐχαριστηθοῦν.

Σὲ παρακαλῶ, λοιπόν, νὰ δώσης σὺ πρῶτος τὸ παράδειγμα καὶ νὰ προσφέρῃς στὸν συγχωριανό σου ὅ, τι πράγμα δὲν χρειάζεται σὲ σένα. Ἄν π. χ. σοῦ ἔτυχαν ρούχα ἢ ἄλλα εἶδη παιδικὰ καὶ δὲν ἔχῃς παιδιὰ, δώσε τα σὲ ἄλλον ποὺ ἔχει παιδάκια. Ἄν ἔπῃρες καμμιά φορεσιά καὶ σοῦ ἔρχεται μικρὴ, ἀλλαξέ την μὲ ἕναν ἄλλον, ποὺ ἐκείνου πάλιν αὕτη ποὺ τοῦ ἔτυχε τοῦ ἔρχεται μεγάλη.

Τὸ ἴδιο ἂς κάμετε ὅλοι καὶ ἔτσι, ἂν καὶ τὰ πράγματα δὲν εἶναι πολλὰ. ἂν καὶ οἱ ἀνάγκες εἶναι μεγάλες, μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, σὰν ἀγαπημένα ἀδελφία, ὅλοι οἱ συγχωριανοί, σὰν μιά οἰκογένεια, θὰ τὰ βολέψετε μεταξύ σας καλύτερα. Καὶ πάλι σὰς παρακαλῶ σὰν πατέρας: Ἐφαρμόσετε μεταξύ σας τὸν νόμο τῆς ἀγάπης. Στὴν καινούργια περίοδο τῆς ζωῆς σας βάλετε τὸν νόμο τοῦ Χριστοῦ γιὰ θεμέλιο ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ ξαναχτισθοῦν τὰ ρημαγμένα χωριά σας.

Σοῦ εὐχόμαι, παιδί μου, ὁ Θεὸς νὰ προστατεύῃ καὶ σένα καὶ ὁλόκληρη τὴν οἰκογένειά σου καὶ νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ ξαναχτίσης τὴν οἰκογενειακὴ σου εὐτυχία. Ἡ στοργὴ μας, ἡ ἀγάπη μας, ἡ προσευχὴ μας, οἱ εὐλογίαι τῆς Ἐκκλησίας, ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι μαζί σου.

Μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ
† Ο Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Συγχρόνως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθον πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας Ἐγκύκλιον:

Αριθ. Πρωτ. 2934 Ἀθήνησι τῇ 9 Νοεμβρίου 1949
Διεκ. 108

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Λατῆμοντες ὑμῖν ἐσωκλειστοί: ὁδηγίας τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς ἀποστελλομένους εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ἐκπροσώπους διὰ τὴν διανομὴν τῶν «Δεμάτων Ἐπαναπατισμοῦ», Συνοδικῆ διαγνώμῃ προαγόμεθα ἵνα παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως λάβητε γνῶσιν αὐτῶν καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἰσθμὸν καὶ ἀνώτερον τοῦ ἔργου σκοπὸν, ἐκδώσῃτε εἰς τὰ ὑφ' ὑμᾶς ὄργανα τὰς δεούσας ἐντολάς, ἵνα ἐπιτελεθῇ ἡ ἀπόλυτος πόσις: ἡ ὡ: ἂνω ὁδηγίας συμμόρφωσις, ἐπιστῶντες ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ ὅτι τὰ δέματα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἀνοιχθῶσιν, ἀλλὰ νὰ φθάσωσιν ὡς συνσκευασθῆσαν ὑπὸ τῶν δωρητῶν εἰς τοὺς παραλήπτας, καθ' ὅσον τὸ ἐναντίον καὶ οἷως δοθεῖσαν πρὸς τοὺς προσνεγκόντας ὑπόσχων θὰ παραβιάζε καὶ πολλοὺς ἐμπροκίσει διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν δε-

μάτων τους κινδύνους, αλλά και θά εξηγήμεις τὸ ἄρωμα τῆς στοργῆς μεθ' ἧς ὁ λαὸς τὰ προσέφερε πρὸς τοὺς πονεμένους ἀδελφούς του.

Ἐπὶ τούτοις κατασπαζόμενοι τὴν ὑμιέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἀλ. Διομήδης, διὰ τοῦ πολιτικοῦ του Γραφείου ἀπήλυθε πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους ἔγγραφον, δι' οὗ, πρὸς δλοκλήρωσιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἐράνου δεμάτων ἐπαναπατρισμοῦ, παρεκάλεσεν αὐτοὺς ὅπως παράσχωσι τὴν συνδρομὴν των εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου, τοὺς ἀφικνουμένους εἰς τὴν περιφέρειάν των πρὸς διανομὴν τῶν δεμάτων, συστήσωσι δ' εἰς πάσας τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, ὅπως μετὰ προθυμίας διευκολύνωσι τὸ ἔργον τῆς διανομῆς, διασφαλίζοντες ἰδίᾳ τὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς καὶ ἀσφαλείας.

Ἐγκυκλίους ἐντολὰς πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἀρμοδίας ὑπηρεσίας ἐξέδωκαν καὶ ἄλλαι στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαί, οἷον τὰ Ὑπουργεῖα Δημοσίας Τάξεως, Κοινωνικῆς Προνοίας κ.λ.

Ἐπὶ τούτοις εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ἐδόθησαν παρὰ τῆς Πρωτοσυγκελλίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἔντυποι λεπτομερεῖς ὁδηγίαι πρὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐκκινήσεώς των, ἀφορῶσαι εἰς συμπληρωματικὴν, τυχόν, προετοιμασίαν διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ εἰς ἐφοδιασμὸν τῶν μελῶν τῆς ἀποστολῆς δι' ἐπὶ πλέον ὁδηγίων διὰ τὸ καθ' ὅλου ἔργον τῆς διανομῆς.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ἸΩΒΙΛΑΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

(Ἀνταπόκρισις ἐκ Βέρνης)

Ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλβετίας ἐορτάζει κατ' αὐτὰς τὴν ἐπισκοπικὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ ποιμένου αὐτῆς Ἐπισκόπου Adolf K ü r y. Οὗτος εἶναι ὁ δεύτερος κατὰ σειρὰν παλαιοκαθολικὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλβετίας, διαδεχθεὶς ἐν ἔτει 1924 τὸν τότε ἀποθανόντα Ἐπίσκοπον E d u a r d H e r z o g, ἓνα τῶν ἐνθουσιωδῶν καὶ δραστηρίων ἐκείνων πρωτουργῶν τῆς λεγομένης Παλαιοκαθολικῆς κινήσεως ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ κίνησις αὕτη ἀνάγει, ὡς γνωστόν, τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὰ πρῶτα ἔτη μετὰ τὴν ὁμαιοκαθολικὴν σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ (1870), ἣτις ἐδογματοποίησε τὸ παπικὸν ἀλάθητον. Τοῦτο εἶχε προσκρούσει τότε εἰς τὴν χριστιανικὴν καὶ καθολικὴν συνείδησιν διακεκοιμένων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν καὶ θεολόγων, κυρίως ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ, καὶ ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ διοργανώσωσιν ἰδίᾳ ἐκκλησιαστικὰς κοινότητας, αἵτινες διέκοψαν πᾶσαν οἰκονομίαν πρὸς τὴν Ρώμην, ἠθέλησαν ὅμως νὰ διατηρήσωσι τὸν καθολικὸν χαρακτήρα των καὶ ἔστρεψαν διὰ τοῦτο τὰς προσπάθειάς των πρὸς τὴν κατεύθυνσιν συνεννοήσεως καὶ ἐνώσεως μετὰ τῆς κατ' ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν λύσιν ταύτην κατέληξαν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἡγέται ἀκολουθούμενοι καὶ ὑπὸ εὐαρίθμου καθολικοῦ ποιμνίου εἰς τὰς ὡς ἄνω χώρας, ὡς καὶ εἰς ἄλλας τινὰς (Ἀυστρίαν, Τσεχοσλοβακίαν καὶ Κροατίαν), κατόπιν ματαίου ἐκκλησιαστικοθεολογικοῦ ἀγῶνος, ὅπως ἐπιτύχωσιν ἀναθεώρησιν τῶν ἐν σπουδῇ τότε, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐκρήξεως τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου καὶ τῆς καταλήψεως τοῦ παπικοῦ κράτους (Ρώμης) ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων, ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ Βατικανοῦ ἀποφασισθέντων καὶ ὡς δόγμα ἐπιβληθέντων.

Ἐν ἔτει 1889 ἠνώθησαν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ, οἵτινες ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον συμπτήξει ἀνά μίαν αὐτόνομον ἐπισκοπὴν ἐν Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Τσεχοσλοβακίᾳ (ἐπὶ ἐν διάστημα καὶ ἐν Ἀυστρίᾳ καὶ Κροατίᾳ), μετὰ μᾶς ἐτέρας αὐτονόμου δυτικῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, προὑπαρχούσης τῆς συνόδου τοῦ Βατικανοῦ καὶ γνωστῆς ὡς ἀνεξαρτήτου καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Οὐτρέχτης (ἐν Ὀλλανδίᾳ). Ἐκ παραλλήλου ἐκαλλιέργησαν οὗτοι μετὰ ζήλου σχέσεις μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς βραδύτερον (1931) προσῆλθον μάλιστα καὶ εἰς μυστηριακὴν κοινωνίαν.

Αἱ μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐνωτικαὶ διαπραγματεύσεις τῶν Παλαιοκαθολικῶν δὲν κατέληξαν εἰσέτι εἰς ὀριστικὴν δογματικὴν λύσιν καὶ δι' ἄλλους λόγους (γενικῶν ἱστορικῶν ἀνωμαλιῶν ἐκ πολέμων κτλ.), ἀλλὰ καὶ διότι ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως ὑφίστανται ὠρισμένοι δογματικῆς καὶ κανονικῆς φύσεως ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον ἄλλως τε ὀριστικὴν λύσιν δύναται νὰ δώσῃ μόνον μία γενικὴ ὀρθόδοξος Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Αἱ σχέσεις ὅμως μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ὁρθοδόξου καὶ Παλαιοκαθολικῆς, εἶναι ἀνέκαθεν φιλικώταται, ὁμοφρόνως δὲ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ὀρθοδόξου κόσμου, ὅτι ἡ δυτικὴ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ προσεχέστατα τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησιαστικῇ πίστει καὶ λατρείᾳ ἱσταμένη μερὶς τοῦ δυτικοῦ Καθολικισμοῦ καὶ δύναται διὰ τοῦτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἡ γέφυρα πρὸς ἄρσιν τοῦ ἀπὸ ἑκατονταετηρίδων ὑφισταμένου λυπηροῦ δυτικοῦ σχίσματος. Ἐκδήλωσιν τῆς ἐγκαρδιότητος τῶν σχέσεων πρὸς τοὺς Παλαιοκαθολικοὺς ἀποτελεῖ ἀπ' ὀρθοδόξου πλευρᾶς καὶ ἡ τακτικὴ ἀποστολὴ ἐπισήμων Γραμμάτων ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν ἐν Ἑλβετίᾳ παλαιοκαθολικὸν Ἐπίσκοπον κατὰ τὰς ἐπισήμους περιστάσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καθ' ἧς αὕτη ἀποστέλλει τοιαῦτα καὶ πρὸς τὰς ὀρθοδόξους ἀδελφὰς Ἀυτοκεφάλους Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν συνεννόησιν καὶ ἐνωσιν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶχεν ἐργασθῆ δραστηρίως ὁ αἰόδημος Ἐπίσκοπος E d u a r d H e r z o g, μετὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ ζήλου ἐργάζεται καὶ ὁ τὸ ἀργυροῦν αὐτοῦ ἐπισκοπικὸν ἰωβιλαῖον ἄγων διάδοχος του A d o l f K ü r y. Ἦδη καὶ πρὸ τῆς προαγωγῆς εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν, ὡς Καθηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Παλαιοκαθολικῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης καὶ Διευθυν-

τῆς τῆς συντάξεως τοῦ γνωστοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ ὄργανου «Internationale Kirchliche Zeitschrift», εἶχε καταδείξει οὗτος τὴν πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐκτίμησιν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ δημοσιεύων τακτικῶς εἰς τὸ ἐν λόγῳ περιοδικὸν μελέτας καὶ χρονικὰ ἀφορῶντα τὴν ὀρθόδοξον Θεολογίαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν καὶ φιλοξενῶν εἰς τὰς στήλας τοῦ πολυαριθμοῦ ἐπιστημονικῆς διατριβῆς ὀρθόδοξων θεολόγων ἐλλήνων καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ὀρθόδοξων χωρῶν. Τὴν παράδοσιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Adolf Küry προσέδωκε καὶ οἰκουμενικὸν χαρακτήρα, τηρεῖ οὗτος ἀπαρεγκλίτως μέχρι σήμερον, διότι ὡς Ἐπίσκοπος διετήρησε καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ προδμημονευθέντος περιοδικοῦ καὶ ἐπρωτοστάτησεν εἰς πάσας τὰς ἐνωτικὰς διαπραγματεύσεις τῶν Παλαιοκαθολικῶν μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν διαρρηθείσαν εἰκοσιπενταετίαν.

Εἰς Ἐπίσκοπον προεχειρίσθη τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1924 ἐν τῷ παλαιοκαθολικῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Βέρνης ὑπὸ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου τῆς Οὐτρέχτης Franciscus Kenninck, συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Haarlem (Ὁλλανδίας) καὶ Βόννης (Γερμανίας). Μετ' αὐτοῦ ἔλαβε τὴν ἐπισκοπικὴν χειροτονίαν, κατὰ τὴν αὐτὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ ὁ ἐν τῷ μεταξύ ἀποθανὼν παλαιοκαθολικὸς Ἐπίσκοπος τῆς Τσεχοσλοβακίας Alois Paschek. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀκολουθεῖ ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τὴν δυτικὴν καθολικὴν τελετουργικὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται νὰ χειροτονηθῶσι κατὰ τὴν ἰδίαν θείαν λειτουργίαν καὶ δύο πρόσωπα εἰς τὸν αὐτὸν ἱερατικὸν βαθμὸν, ὅπερ δὲν συμβαίνει, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἡμετέραν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Παρ' ἣν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κατὰ τὴν αὐτὴν θείαν λειτουργίαν χειροτονία δύο προσώπων, διωφόρου ὅμως ἱερατικοῦ βαθμοῦ.

Ὁ σεβασμ. Adolf Küry, ἄγων νῦν ἐν καλῇ ὑγείᾳ καὶ θαλερῷ γήρατι τὸ 80ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐποίησε τὴν αὐτῷ λαχοῦσαν μικρὰν παλαιοκαθολικὴν Ἐπισκοπὴν μετ' ἀκαμάτου χριστιανικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ζήλου, στρέψας τὴν προσοχὴν του, ὡς τονίζεται κατ' αὐτὰς καὶ ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου τύπου τῆς Βέρνης, εἰς τὴν χριστοκεντρικὴν διοργάνωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τοῦ ποιμνίου του, τὸ κήρυγμα, τὴν λειτουργικὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἔμπρακτον ἐφαρμογὴν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Συγκεκριμένα πρακτικὰ ἀποτελέσματα ἐπιφέρουν αἱ ἐμπνευσμένα ποιμαντορικὰ ἐγκύκλιοι, αἱ ἐξαπολύει κατ' ἔτος, κατὰ τὴν περίοδον τῆς νηστείας, νουθετῶν καὶ προτρέπων τὸ ποιμνιον αὐτοῦ εἰς ἐσωτερικὴν πνευματικὴν περισυλλογὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν, εἰς ἔμπρακτον πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν ἐκτείνουσιν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, πάντων τῶν λαῶν καὶ πασῶν τῶν χωρῶν. Εἰς τὸν κύκλον τῆς ποιμαντορικῆς δράσεως τοῦ σ. Adolf Küry δέον νὰ συγκαταριθμηθῇ καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ διὰ πολλοὺς πρόσφυγας ὀρθόδοξους, ἐπιστήμονας καὶ ἐργάτας, ἐκ τῶν σλαβικῶν χωρῶν καταφυγόντας εἰς τὴν Ἑλβετίαν μετὰ τὴν ἐπικράτη-

σιν τῶν κομμουνιστικῶν καθεστώτων εἰς τὰς πατρίδας των.

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἑορτασμὸς τοῦ ἐπισκοπικοῦ τούτου ἰωβιλαίου ἔλαβε χώραν διὰ τελέσεως κατασκευαστικῶν πανηγυρικοῦ ἐπιπερινοῦ κατὰ τὸ δυτικὸν καθολικὸν Τυπικὸν ἐν τῷ καθεδρικῷ παλαιοκαθολικῷ ναῷ τῆς Βέρνης τὴν 14ην Σεπτεμβρίου τρ. ἔτ. (εἰκοστὴν πέμπτην ἐπέτειον τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας). Κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦτον συνεχοστάτησε μετὰ τοῦ τιμωμένου καὶ ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Οὐτρέχτης σ. Andreas Rinkele, συμπαραίستانτο δὲ ἐν ἐπιτραχηλίῳ καὶ δύο ὀρθόδοξοι ἱερεῖς τῆς ἐν Βέρνην ὁμοεικῆς ἐκκλησίας, ὡς καὶ ὁ ἐν Βέρνην ἀγγλικανὸς ἐφημέριος ἐν λειτουργικῇ περιβολῇ.

Ἐνώπιον πυκνοῦ ἐκκλησιασματοῦ προσεφάνησαν τὸν ἑορτάζοντα ὁ ὀλλανδὸς Ἀρχιεπίσκοπος, εἰς παλαιοκαθολικὸς ἱερεὺς ἐκ μέρους τοῦ ἑλβετικοῦ παλαιοκαθολικοῦ ἱερατείου καὶ εἰς ὀρθόδοξος ἱερεὺς ἐκ μέρους τῶν ἐν τῇ Παλαιοκαθολικῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης ὀρθόδοξων σπουδαστῶν. Κατασυγκεκινημένος ἀπήντησεν ὁ τιμωμένος ἐκφράσας τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐξ ὕψους ἐνίσχυσιν εἰς τὸ ἔργον του καὶ τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τοὺς συνεργάτας του καὶ τοὺς παρευρισκομένους. Ἡ ἱεροτελεστία ἔληξε διὰ τοῦ λίαν προσφιλοῦς ἐν τῇ χριστιανικῇ Δύσει ὕμνου Δοξολογίας «Μεγάλε Θεέ, ὑμνοῦμεν Σε...» ψαλέντος, κατὰ τὴν καλὴν δυτικὴν συνήθειαν, ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ἐκκλησιασματοῦ, μεθ' ὃν ὁ Ἐπίσκοπος Adolf Küry ὑψολόγησε καὶ ἔκαμεν ἀπόλυσιν.

Ἐπικολούθησε δεξιῶσις εἰς αἴθουσιν, καθ' ἣν προσῆλθον καὶ ὑπέβαλον τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ σεβάσματά των πρὸς τὸν ποιμενάρχην αὐτῶν πολυάριθμοι παλαιοκαθολικαὶ ἀντιπροσωπεῖται ἐκ διαφόρων πόλεων τῆς Ἑλβετίας.

Ὁ χαράσσων τὰς γραμμὰς ταύτας δευτέρως ἑλληνθεολόγος φοιτήσας ἐν τῇ Παλαιοκ. Θεολ. Σχολῇ τῆς Βέρνης (πρώτος ὑπῆρξεν ὁ ἀοιδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν καὶ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικηφόρος Καλογεράς) καὶ συνεργάτης ἐν τῇ «Intern. Kirchl. Zeitschrift» πιστεύει ὅτι διερμηνεύει τὰ αἰσθήματα πολλῶν ἐλλήνων κληρικῶν καὶ θεολόγων, φίλων καὶ συνεργατῶν τοῦ τιμωμένου Ἐπισκόπου, ἐκφράζων αὐτῷ καὶ ἀπὸ ἐλληνικῆς ὀρθόδοξου πλευρᾶς μετὰ σεβασμοῦ τὰς συγχαρητηρίους καὶ εὐχετηρίους προσρήσεις.

Βέρνη, Σεπτέμβριος 1949.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΡ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Ἡ 1950ῆ ἐπέτειος τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἀθήναις κηρύγματος τοῦ Ἐθαγγελλίου.

Κύριε Διευθυντά,

Προκειμένου ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν, ἥτις ἠτύχησε νὰ δεχθῇ πρώτη μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης τὸν ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν, νὰ ἑορτασθῇ ἡ 1950ῆ ἐπέτειος τοῦ κοσμοϊστορικοῦ τούτου γεγονότος, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ διατυπώσω μίαν εὐχὴν καὶ νὰ ρίψω μίαν ἰδέαν.

Ἡ εὐχὴ μου εἶναι νὰ συνέλθῃ τὸ ταχύτερον ἢ πρὸ μηνῶν δι' εἰδικοῦ νόμου καταρτισθεῖσα μεγάλη ἐπιτροπὴ διὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ γεγονότος, διότι μόλις δύο μῆνες μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἔτους 1950 καὶ ὁ ἑορτασμὸς πρέπει, παρὰ ἡ ἄλλον ἀκριβῶς

διὰ τὴν ἀντιξοότητα τῶν περιστάσεων νὰ εἶναι ἀντάξιος τῆς βαρύτητος τοῦ γεγονότος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπέτειος θὰ ἑορτασθῇ κατὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔτος μὲ παγχριστιανικὸν καὶ παγκόσμιον χαρακτήρα.

Ἡ δὲ *ιδέα*, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ θέσω ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν «τῆς Ἐκκλησίας» καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἀρμοδίων εἶναι ἡ ἑξῆς.

Εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν παγκόσμιον χριστιανικὴν κίνησιν, ὅτι ἤδη μετὰ τὸν πρῶτον μέγαν πόλεμον, καὶ πολὺ ἐντονώτερον μετὰ τὸν δεύτερον, ἐνισχύθη σημαντικώτατα μεταξὺ τῶν πολλῶν πιστῶν καὶ πολλῶν ἐκκλησιῶν ἡ συναίσθησις τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀναεσαγγελισμοῦ καὶ τῆς ἀναμαθητεύσεως τῶν λεγομένων χριστιανικῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι βαθμηδὺν καὶ κατ' ὀλίγον ἀποξενοῦνται ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον. Ἡ δ' ἐνίσχυσις τῆς συναισθήσεως ταύτης δὲν παρατηρεῖται μόνον ἐν τοῖς κόλποις τοῦ προτεσταντικοῦ καὶ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἱεροκρατικωτάτῃ ῥωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀκριβῶς καρπὸς τῆς συναισθήσεως ταύτης εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ πάπα Πίου τοῦ ΙΑ' ἀνθησις τῆς λεγομένης «Καθολικῆς δράσεως» (Action catholique) μὲ τὰ θαυμάσια ἀνὰ τὸν παπικὸν κόσμον ἀποτελέσματά της. Πρόκειται περὶ τῆς ζωηρᾶς συμμετοχῆς τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς, ἐννοεῖται ὑπὸ τὰς εὐλογίας καὶ ὁδηγίας τῆς ποιμανούσης ἐκκλησίας. Ζωηροτάτη εἶναι καὶ ἡ ἐσωτερικὴ εὐαγγελιστικὴ κίνησις, ἡ παρατηρουμένη, μάλιστα κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ἀνὰ τὸν προτεσταντικὸν κόσμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καθημερινῶς ἔρχονται μηνύματα περὶ ὁμαδικῶν καὶ διη καὶ ἐπισήμων εὐαγγελιστικῶν ἐξορμήσεων. Περὶ τὸ ζήτημα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποξενωθέντων ἡσχολήθη ζωηρότατα καὶ τὸ συνέδριον τοῦ Ἄμοτελοδάμου καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τὸ ἀντικείμενον μίᾳ τῶν σοβαρωτέρων ἐνασχολήσεων «τῆς ἐπιτροπῆς τῶν μελετῶν» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ μάλιστα τοῦ ἐν Bossey «Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου», ὅπου κατ' ἔτος διοργανοῦνται σειραὶ ἐιδικῶν μαθημάτων καὶ συνέρχονται εἰδικὰ συνέδρια. Κἀθὼς δὲ πληροφοροῦμεθα ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 33 τεύχος τοῦ «Οἰκουμενικοῦ δελτίου ἐιδήσεων» τῆς Γενεύης (23/9/1949), κατὰ τὴν 2 παραβάντος Ὀκτωβρίου θὰ ἐνεκαινιαζέτο ἐν ταῖς ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Β. Ἀμερικῆς «γενικὴ εὐαγγελιστικὴ ἐκστρατεία» διοργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ «Συμβουλίου τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν Ἐκκλησιῶν» αὐτῆς ὑπὸ τὸν τίτλον United Evangelistic Advance Crusade, ἣτις θὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος. Ἐπίσης ἀπὸ τὸ αὐτὸ περιοδικὸν πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας ἐνεκαινίασε κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον «Εὐαγγελιστικὴν ἐκστρατεία» διοργανωθεῖσαν πρὸ τριετίας, ὁποία θέλει διαρκέσῃ ἐπὶ τριετίαν ἄλλην. Μὴ λησμονώμεν δ' ὅτι καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ἔτος 1950 εἶναι «ἅγιον ἔτος», τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἑορτασθῇ κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν εὐχῆς ἔργον, τὸ ἔτος 1950, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία Ἐκκλησία θὰ πανηγυρίσῃ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, νὰ διοργανοῦτο καταλλήλως μία εὐαγγελιστικὴ ἐκστρατεία ἀνὰ τὴν χώραν ἡμῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τόσα δηλητήρια ἔχουν χυθῆ καὶ κυκλοφοροῦν μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη; Τὴν διοργανώσιν τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἡ ὁποία πιστεύομεν ὅτι θὰ εὐρίσκει ζωηρὰν καὶ εὐμενεστάτην ἀνὰ τὸν κόσμον ἀπήχησιν, φρονοῦμεν ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ ἀποτελεσματικῶς ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία» ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰς θρησκευτικὰς τῆς χώρας ἡμῶν ὀργανώσεις, κατὰ τὸ ἀγαστὸν παράδειγμα τῆς προσφάτου συνεργασίας διὰ τὸ δέμα τοῦ ἐπαναπατριζομένου. Ἐμπρὸς λοιπὸν ἐπὶ τὸ ὄραϊον ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ τιμὴ θὰ ἀνήκῃ ἐξ ὀλοκλήρου μόνον εἰς τοὺς διοργανωτὰς καὶ ἐκτελεστάς.

Μετὰ πάσης τιμῆς
Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Πάγκοινων αἴτημα.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων ἐιδήσεων περὶ ὀριστικῆς ἐπιτυχίας τῶν παρὰ τῇ κυβερνήσει ἐμμόνων διαβημάτων τοῦ Μακαριωτάτου Πρωθιεράρχου ὑπὲς τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Κλήρου, ὁ τύπος, σπεύσας νὰ ταχθῇ παρὰ τὸ πλευρὸν του, συγκινεῖ ὁμολογουμένως, διὰ τὴν ἐνθερμον συνηγορίαν του πρὸς ἀνακούφιον τῶν γνησίων «στρατιωτῶν τοῦ ἔθνους», ὡς ἐχαρακτήρισε τοὺς πάντοτε εἰς τὰς πρῶτας τῶν ἐθνομαρτύρων τάξεις αὐτοταχθέντας Ἕλληνας λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου. Ἡ κοινὴ γνώμη, γνωρίζουσα ποῖαν θέσιν ὁ ἱερός ἡμῶν κλῆρος κατελάμβανε κατὰ τοὺς ἐθνικοθρησκευτικὸς ἡμῶν ἀγῶνας καθ' ἅπασαν τῆς ἑλληνοθροδόξου ἱστορίας τὴν διαδρομὴν, εἶδε καὶ αὐτὸν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς διοργανώσεως τοῦ «δέματος ἐπαναπατριζομένου» τῶν συμμοριοπλήκτων, τοὺς ἱερεῖς μας τασομένους εἰς τὴν πρῶτην τοῦ ἐκτάκτου τούτου φιλογενοῦς ἀγῶνος γραμμῆν, μετὰ μεγίστης ὄντως προθυμίας καὶ ἐνθουσιώδους ἐτοιμότητος προσωπικῶς πρωτοστατοῦντας καὶ ἐπιστατοῦντας κατὰ πάντα τὰ στάδια τοῦ μεγαλειώδους πράγματι ἐγχειρήματος. Μεγάλην διὰ τοῦτο ὀφειλὴν ὄλων μας ὁ τύπος ἀναγνωρίζει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἐλαχίστην ἀναγνώρισιν τῆς ἀπὸ αἰῶνων συμβολῆς τῶν ἱερέων μας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπιβιώσεως τῆς φυλῆς, ὡς τῶν πρῶτων παραγόντων τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς τοῦ λαοῦ μας ζωῆς, ἀλλὰ, δυστυχῶς, καὶ τῶν «πυρὸς παρημελημένων». Εὐτυχῶς τώρα κατὰ πρῶτην φορὰν τὸ ἑλληνικὸν Κράτος ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἐδέχθη νὰ ἀντιληφθῇ τῆς Ἑλλάδος τὸ χρέος «πρὸς τὸν Ἕλληνα παπᾶν», τοῦ ὁποίου αἱ ἱκανότητες, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, «μποροῦν νὰ φθάσουν ἐν ὄρει τοῦ ἀπιθάνου». Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἅπαξ ἐν διεπιστώθῃ δι «σὲ καμμιὰ χριστιανικὴν χώρα ὁ Κλῆρος δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τις πραγματοποιήσεις τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου τῆς Ἀνατολῆς». Τὰς ὑπὸ τῆς κοινῆς ἀντιλήψεως συνειδητὰς ἀληθείας ταύτας δεόν νὰ συμμερίζεται ἀνεπιφυλάκτως τὸ Κράτος, ὥστε νὰ μὴ ἐγκαταλιμπάνεται ὑπ' αὐτοῦ ἀπροστάτετος ὁ τόσον πολῦτιμος οὗτος παραστάτης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὰ θρησκευτικὰ ἀναθήματα.

Ἡ ἀπόφαισις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὅπως διαθέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἐπαναπατριζομένου τῶν συμμοριοπλήκτων τὰ εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰς μονὰς κλητὰ ἀφιερῶματα τῆς εὐσεβοῦς διαθέσεως τῶν χριστιανῶν ὑπενθυμίζει τὴν κατὰ ἐκτάκτους περιστάσεις παρομοίαν στάσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος. Ἡ ἱστορία τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας οὐχ ἅπαξ ἀναφέρει περιπτώσεις τοιαύτας ἐξαιρετικῆς ἀπὸ τῆς ἐκποιήσεως ἱερῶν ἀναθημάτων ἐπικουρίας ἐξ ἀποφάσεως συνόδων καὶ ἐιδικῆς νομοθεσίας εὐσεβῶν αὐτοκρατόρων. Ἐπὶ καιρῶν δὲ τυγχάνει σχετικῶν ἀσθρον τοῦ ἐγκρατοῦς τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας πανεπιστημιακοῦ καθηγητοῦ κ. Ἰω. Παπαδοπούλου, ὑπομνησκοντος τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Κανδίδου καὶ τοῦ Ἀμίδης Ἀκακίου ἐκ-

ποίησιν ἱερῶν σκευῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀναθημάτων πρὸς ἐξαγορὰν χιλιάδων ἑλλήνων αἰχμαλώτων καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος διάθεσιν ἱερῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δωρημάτων ὑπὲρ τοῦ ἐν καιρῷ λιμῶν οἰτισμοῦ χιλιάδων πενήτων. Τοιούτων περιστατικῶν, τεκμηριούντων τὴν μητοικὴν τῆς Ἐκκλησίας μέριμναν ὑπὲρ τῶν πασχόντων χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ τῶν μὴ πιστῶν τέκνων τῆς ἐπιδοκιμαζομένης, βροίθει ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, εἶνε δὲ οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῦ ὑποδοῦλου ἑλληγισμοῦ γνωστῶν πόσων εὐαγῶν ἰδρυμάτων ἢ συντήρησις ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταμείων διάθεσιν ρευστῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀείποτε συντόμως φιλανθρωπευομένης καὶ ἐφαρμογῆν τῶν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ ἐντολῶν τοῦ Σωτήρος.

Ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ.

Ἀνεκινήθη κατ' αὐτὰς τὸ καὶ ἄλλοτε ἐν τῷ τύπῳ συζητηθὲν ζήτημα τῆς παρ' ἡμῖν ἀνακαθάρσεως τῆς θρησκευτικῆς μουσικῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς βυζαντινῆς ἁμωδίας εἰς τὴν λατρείαν. Συνεστήθη εἰδικὸς «Σύλλογος τῶν φίλων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς» μέλλον νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀπὸ ξένων στοιχείων, ἐν βαδυστοχάστῳ δ' ἄρθρῳ του ὁ κ. Ε. Παπανοῦτσος ἐξετάζει μετ' ἐμβριθείας τὴν ἦν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ἑλλήνος κατέχει θέσιν ἡ βυζαντινὴ μελωδία. Πολὺ ὀρθῶς λέγει οὗ «τὸ βυζαντινὸν ἄσμα ζῆ μέσα σὴν ψυχῇ τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν βυζαντινὴν μελωδία αἰσθανόμεσθε πολὺ οἰκεία καὶ τὴν χαϊρόμαστε». Ἐν τούτοις εἶνε ὄντως περίεργον, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας ἴσσον αὐτὴ ἐνεφάνισεν ἐαυτὴν ἀποξενωμένην ἀπο τὴν μουσικὴν καὶ ἄλλην παράδοσιν τῆς ἀφ' ἧς ἐχειραφετήθη Μητροδὸς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ ἐπικρατήσῃ ἐνταῦθα μία ἐπαχθεστάτη μουσικὴ ἀσθαίρεσία καὶ ἀναρχία με πρυτανεύουσαν τὴν ἰάσιν τῆς ἐντελοῦς ἀποξενώσεως ἀπὸ τῆς ψαλμοδίας τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ὡς τάχα ἀνυποφόρου διὰ τὰ δῆθεν ἀσχητὰ ὄτια τοῦ δῆθεν ἐντετραμμένου εἰς πολυφωνικὸν εὐρωπαϊκὸν μέλος μουσοτραφοῦς ἑλληνικοῦ κοινοῦ. Καὶ ἐδέησε μὲν νὰ μετακληθῇ ἐκ ΚΠόλεως εἰδικὸς διδάσκαλος τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, νὰ ἰδρυνθῇ δ' ἐν τῷ Ὁρειῷ Ἀθηνῶν εἰδικὴ πρὸς σπουδὴν αὐτῆς Σχολή, ἀλλ' ἡ ψαλτικὴ ἰδιοβουλία συνεχίζει τὴν πρυτανεῖαν τῆς καὶ εἰς αὐτοὺς ἐπι τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀρχαίους ἀμυροῦς βυζαντινοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ ναοῦς, ὡς εἶνε, φέρον εἰπεῖν, ὁ πανεπιστημιακὸς ναὸς τῆς Καπνικαρέας, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ ἔπρεπε κατ' ἐξοχὴν νὰ θεραπεύεται ἡ καλῶς ἐκτελουμένη ἐν δλη τῆς τῆ ἀναμφισβητήτως μεγάλη ἱστορικῆς εὐγενείᾳ βυζαντινῆ μελωδία.

Ἀξιοκατάκριτος ἀτολμία.

Αἰ ἐν Ἀθήναις καὶ ἀνὰ τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις συνεραζόμεναι γυναικεῖαι ὁργανώσεις, ὁμηθεύσαι ἐκ τῆς οὐχὶ ἀπλῶς χαλαρᾶς, ἀλλ' αὐτόχρημα ἀντιφασικῆς πρὸς αὐτὰς ἰὰς ἰδρυτικὰς ἀρχὰς τοῦ ΟΗΕ

στάσεως τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν ἐθνῶν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν βίβη ἀπαχθέντων εἰς τὰ ἴμορα τῆς Ἑλλάδος κομμουνιστικὰ κράτη ἑλληνοπαίδων, συνελθοῦσαι ἐξέδωκαν ψηφίσματα ἐντόνον διαμαρτυρίας, δι' ὧν, καυτηριάσασαι τὴν «ἀδράνεια» τοῦ ἐν λόγῳ Ὁργανισμοῦ, ὅστις ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ δῆθεν συμβιβασμοῦ κατήχησε τὰ χαρακτηριστὰ τῆς ἀρπαγῆς τῶν ἑλληνοπαίδων καὶ τὴν ψυχικὴν διαστρέβλωσιν των ὡς «φλοξενίαν των» εἰς τὰς ὄπισθεν τοῦ γνωστοῦ παραπεισματοῦ χώρας, ἐξέφρασαν τὴν βαθυτάτην των ἀγωνίαν καὶ ἤξισσαν νὰ τεθῇ ἄμεσον τέμα εἰς τὴν πρωτοφανῆ αὐτὴν τραγωδίαν διὰ τῆς εἰς τὰς μητέρας καὶ τὴν πατρίδα των ἀποδόσεως τῶν ταλαιπώρων παιδιῶν. Ἐξ ὧν τῶν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐγκλημάτων τὸ διαπραϊτόμενον κατὰ τῶν παιδιῶν ἐγκλημα εἶνε πανθομολογούμενος τὸ μᾶλλον ἀπαίσιον. Ἐν τούτοις, ἐνῶ ἡ τοιαύτη γενοκτονία ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ, ἐκηρύχθη δ' οὐτος ὑπερασπιστὴς τῶν ἀπαρραγῶτων φυσικῶν καὶ ἠθικῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαίων, ἐπι διετίαν δλην δὲν κατώρθωσε νὰ ἐνοήσῃ τὰ δίκαια ταῦτα καὶ ἀνέχειται μέχρι σήμερον ἀδιωμαρτυρητῶς τὸ καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον ἐν μέσῳ εἰκοσιῶ αἰῶνι προσαπτόμενον σίγμα.

Παιδικὸν Ἡμερολόγιον.

Ἐξόχως ὄρατον καὶ τὸ κατ' αὐτὰς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοθὲν «Παιδικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ 1950. Τὸ ἐγχρωμον ἐπικάλυμμα με τὸν ἄγιον Βασίλειον τῆς Πρωτοχρονιάς διανέμοντα εἰς τὰ περικυκλώσαντα αὐτὸν παιδάκια ὄρατα δῶρα, καὶ τὰ εἰς ἕκαστον μῆνα ἀντιστοιχοῦντα φύλλα του με τὰς χαρακτηριστικώτερας εἰς αὐτὸν ἐορτίους παραστάσεις, ἀποτελοῦν πραγματικὸν διὰ τὸν παιδικὸν κόσμον χάσμα, διὰ πᾶσαν οἰκογένειαν ἀπαραίτητον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀποστολικὴ Διακονία: Ἐκκενωθέντως τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ ἐν τῇ Μονῇ Πετράκη ἰδρυματοῦ ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπισκευῆς αὐτοῦ πρὸς ταχύτεραν ἐν αὐτῷ ἐγκατάστασιν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου.

Κατόπιν προτάσεως τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστ. Διακονίας καὶ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐτοποθετήθη προσωρινὸς διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Ἀποστ. Διακονίας καὶ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζιάτος.

Τῇ 23ῃ παρελθόντος μηνὸς ἐγένοντο ἐν πάσῃ ἐπισημότητι τὰ ἐγκαινία τῆς ἐν τῆς πόλει Αἰγίου ἀνεγερθείσης Κατηχητικῆς αἰθούσης τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐπὶ τοῦ δωρηθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Κουτσούκου οἰκοπέδου. Μετὰ τὸν ἀγιασμόν ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἀκροατηρίου ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀγαθόνικος, τόνισας τὴν μεγάλην σπουδαιότητα, ἣν ἔχει διὰ τὴν πόλιν ἡ ἐγκαινιολογούμενη αἴθουσα, καθ' ὅσον αὐτὴ θὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ διὰ θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς διαλέξεις. Οὕτω σὺν τῷ χρόνῳ τὰ Κατηχητικὰ σχολεῖα θὰ ἀποκτήσουν τὰς ἰδίας αὐτῶν αἰθούσης.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα προσήλθον εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, σὶ

Σεβ. Μητροπολίται Δέρκων, Έρμουπόλεως, Νουβίας και Άργυροκάστρου.

—Τῆ 25 λήξαντος μηνός τὴν Α. Μ. ἐπεσκέφθη ὁ Ὑπουργός Ἐθροσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κ. Τσάτσος, τῆ δὲ 29 τοῦ αὐτοῦ ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὴν Καν Λένιμπεργκ τοῦ Σουηδικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, καὶ τὸν ἄγγλον ἐπίσκοπον Ραγκούν τῆς Βιρμανίας μετὰ τῆς συζύγου του, συνοδευομένους ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Β. Βούλα.

—Κατὰ τὸ λήξαν δεκαπενθήμερον ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὸν ἠγούμενον τῆς ἱ. μονῆς Πάτμου Πανος, κ. Ἀμφιλόχιον, τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κ. Visser 't Hooft συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ καθηγ. κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, τὸν Βασιλεὺν ΚΠόλεως κ. Φακατσέλλην, τὸν Γεν. Διευθυντὴν Ὑπουργεῖου Ὑγιεινῆς κ. Καραμπέτσον, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τῆς Ἀμερικανικῆς Περιθάλψεως παιδιοῦ κ. Λαρσεν, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ ΟΔΕΠ κ. Τζιρακόπουλον, τὸν στρατηγὸν κ. Ἰω. Μελά, τὸν Ὑπουργὸν Ἐφοδιασμοῦ κ. Ἀβέρωφ, τὸν Γραμματέα τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κ. Κανελλάκη, τὸν ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐν Βιέννῃ ἑλλην. ἐκκλησίας Πανος. Ἀρχιμ. Χρυσ. Τσίτερ, τὰς κυρίας Μεσοσηνέζη καὶ Οἰκονομίδου «Σελασφόρος», τὸν Ἀυτάρχη τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης κ. Λελοῦδαν, τὸν Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Γ. Πεσματζόγλου καὶ τὸν κ. Στέφ. Πεσματζόγλου.

—Τῆ πρωτῆ τῆς 3 μεσοῦντος ἐν τοῖς βασιλικαῖς Ἀνακτόροις ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθροσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς διαβεβαιώσεως τῶν νέων Μητροπολιτῶν Σεβ. Λήμον Βασιλείου καὶ Ἀρτῆς Σερραφεῖμ.

—Αὐθήμερον μ. μ. ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» παντεχνικὴν συγκέντρωσιν τῶν τεχνικῶν πασῶν τῶν κατηγοριῶν καὶ ἐιδικοτήτων, καθ' ἣν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διεκίρουν ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν ὑπουργῶν, ἀρχηγῶν κομμάτων, βουλευτῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ προσφέρουν ἄνευ ἀμοιβῆς ἐπὶ τρίμημον τὰς ὑπηρεσίας τῶν πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς στεγαστικῆς τῶν συμμοριοπλήκτων. Μετὰ τὰς σχετικὰς ἀγορεύσεις καὶ τὸ ἐπακολουθησάν ψήφισμα, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρεθῆκεν ἐπὶ τὸ βῆμα ὑπὸ τὰ παρατεταμένα χειροκροτήματα τοῦ ἀκροατηρίου εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Αἰσθάνομαι τὸ καθῆκον νὰ συγχαρῶ ὀλοφύως τὸν τεχνικὸν κόσμον τῆς χώρας διὰ τὴν ἐγνήν καὶ πατριωτικὴν του χειρονομίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκφράσω τὴν βαθεῖαν ἐγγνωμοσύνην τῶν ταλαιπώρων ἀδελφῶν μας. Δύναμαι νὰ σὰς βεβαιώσω διὰ ἀπὸ σήμερον ὁ λαὸς τῆς ὑπαίθρου, ὁ ὅσον δακυμασθῆς, ὁ θανάσιος λαός, πείθεται διὰ ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος νὰ στεγασθῆ. Παρ' ὅλας τὰς καταβαλλομένας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως προσπάθειαι, τὸ ἔργον τοῦ ἐπαναστασιομοῦ, λόγῳ τῆς φτώχειας του, λόγῳ τῶν τερασίων δυσχερειῶν. ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρθῆ εἰς πέρας ὑπὸ τὰς κρατούσας συνθήκας ὑπὸ μόνῃς τῆς κυβερνήσεως. Τὸ 1950 δὲν θὰ ὑπάρχη, μετὰ τὴν βοήθειάν σας, συμμοριοπληκτικὸς οἰκογένεια πὺν νὰ μὴ ἔχη στεγασθῆ. Δὲν θὰ ὑπάρχη χωρὶς χωρὶς ἐκκλησία. Θέλω ἰδιαιτέρως νὰ τονίσω εἰς τοὺς τεχνικοὺς διὰ μαζὶ μετὰ τὴν ὀλην προσπάθειαν πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα καὶ διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὸ σχολεῖον. Χωρὶον ἑλληνικὸν δὲν ἦμπορεῖ νὰ ἐγνωθῆ ἄνευ ἐκκλησίας, ἄνευ σχολεῖον. Ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Πατρίς θὰ σὰς ἐγγνωμοσύνη».

—Τῆ 5 τοῦ αὐτοῦ τὸ Προεδρεῖον τοῦ Συνδικάτου χερσαίων μεταφορῶν Ἑλλάδος γενόμενον δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἐδήλωσε πρὸς τὴν Α. Μ. ὅτι ἀναλαμβάνει ἄνευ ἀποζημιώσεως τὴν εἰς πάσας τὰς συμμοριοπληκτικὰς περιουσίας μεταφορῶν «δεμάτων ἐπαναστατισμοῦ».

—Κατὰ τὴν περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας συγκροτηθεῖσαν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῆς Πολιτικῆς, καθ' ἣν συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου εισηγομένον διὰ μακρῶν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθροσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κ. Τσάτσου. ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προσελθὼν ἀνέπτυξε τὰς συμφωνίας ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ, μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς ἀκούσασα τὴν Α. Μ. ἀπεδέχθη αὐτὰς ἐξ ὀλοκλήρου, ἀπέφασκε δὲ καὶ τὴν μείζονα ἐνίσχυσιν τοῦ κλήρου καὶ τὸ δι' αὐτὴν ἀπαιτούμενον ποσὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς καλύψεως τῆς νέας δαπάνης, ὅστις θὰ συζητηθῆ μετὰ τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν μετὰ τῶν ἀρμοδίων συμβούλων τῆς ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς, ἐκθῶμως ἀναγνωρισάσης τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικὴν ἀνάγκην λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας.

Μετὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐξεδόθη ἡ ἀκόλουθος ἀνακοίνωσις:

«Κατὰ τὴν ἡθρομὴν συνεδρίαν τῆς Οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, εισηγομένου τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Τσάτσου, ἀναπτύξαντος διὰ μακρῶν τὰς προτάσεις, ἐφ' ὧν Ἐκκλησία καὶ Κυβερνήτις εἶχον τελικῶς συμφωνήσει. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφρο ἡκουσε μετὰ βαθείας προσοχῆς καὶ τὰς συμφωνίας ἀπόψεις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἐπὶ τούτῳ προσελθόντος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς, ἀπεδέχθη ταύτας καὶ ἀπεφάσκει ὅσον τὴν ἀρχὴν τῆς μείζονος ἐνισχύσεως τοῦ Κλήρου ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ὅσον καὶ τὸ ποσὸν, ὅπου πρὸς τοῦτο θὰ ἀπαιτηθῆ. Ἐγένετο ἐπίσης δεκτὸς κατ' ἀρχὴν ὁ τρόπος τῆς καλύψεως τῆς νέας δαπάνης, ὅστις ἐν ταῖς λεπτομερείαις θέλει συνεζητηθῆ ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν μετὰ τῶν ἀρμοδίων Συμβούλων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς. Ἐκφράζεται πανταχόθεν ἱκανοποίησις διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς κατανόησιν τῆς σημασίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας».

—Τῆ προπαραελθούση Κυριακῆ (6) ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ὑδρας-Σπετσῶν κ. Προκοπίου καὶ Λευκάδος-Ἰθάκης κ. Δωροθέου, ἐτέλεσεν ἱεροουργίαν ὑπὲρ ἀναπάσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου πρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου ἐπὶ τῆ συμπληρώσει τεσσαρακοθημέρου ἀπὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Ἐπιμνημόσυνον λόγον εἶπεν ὁ Σεβ. Λευκάδος.

—Τῆ παρελθούση Τρίτῃ (9) περὶ μεσημβρίαν ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, παρστας ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας, ἐπηυλόγησε τὰ ἐγκαινία τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ νέου Ὄργανισμοῦ Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος.

Μετὰ μεσημβρίαν δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη κατὰ τὴν πρὸς τικὴν τοῦ κ. Μπλάντφορντ ἐν τῆ Παντεῖῳ Σχολῆ διεξαχθεῖσαν τελετὴν.

—Τῆ παρελθούση Παρασκευῆ (11) ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη κατὰ τὴν ἐν τῷ Μετσοβεῖῳ Πολυτεχνεῖῳ ἐπὶ τῆ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τελετῆν τῶν ἐγκαινίων τῆς ἀνεγέρσεως τῆς νέας αὐτοῦ πτέρυγος.

—Τῆ προπαραελθούση Κυριακῆ (6) ἐν τῆ θέσει «Τουρκοβούνια» ἐτελέσθη ἐπιμνημόσυνη δέησις ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμορτικῶν ἀγρίων δολοφονηθέντων, παρισταμένων ἀντιπροσώπων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὑπουργῶν, πολιτικῶν ἡγετῶν καὶ βουλευτῶν καὶ πικνοῦ λαοῦ πληθῶς. Κατὰ τὴν τελετὴν, ὁ πρστας αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος εἶπε τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν:

«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ Σου κατασχύνας καὶ κατανικήσας τὰς δυνάμεις τοῦ Σκότους, ὁ διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Σου ὑποδείξας εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἡ ἐλευθερία, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατοπτρίζεται ἡ εἰκὼν τῆς θείας Σου Μεγαλειότητος, διὰ σταυρῶν καὶ αἱμάτων νικά καὶ θριαμβεῖται καὶ βεβαίῳ τὴν δημιουργικὴν τῆς δυνάμιν καὶ ἠνωμένη μετὰ τῆς θείας Σου χά-

ριτος λάμπει ως φώς πολιτισμού, ως δικαιοσύνη των μόχθων και των αγώνων εις την επιδίωξιν των μεγάλων σκοπών της ζωής, ο δια των αιμάτων των Μαρτύρων και των Ηρώων της πίστεώς Σου χαράξας την ένδοξον πορείαν της Ιστορίας, επάκουσον ημών, καθ' ην στιγμήν, ιστάμενοι πρὸ των τάφων των Μαρτύρων τοῦ εὐσεβοῦς ημών Ἐθνους, ἱκετεύομέν Σε ὑπὲρ ἀναπαύσεως των ψυχῶν αὐτῶν.

Σύ, Κύριε, ὤρισας τὸ ἔθνος ημών φορέα και δημιουργὸν πνευματικῶν και ἠθικῶν ἀξιών, διότι τοῦτο τὸ Γένος ημών κατὰ τὰς προαιωνίας Σου βουλάς ἀπεκάλυψε τὸ κάλλος τῆς δόξης Σου, τῆς ἀληθείας Σου, εις ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Γῆς. Τοῦτο ἠρμήνευσε τὴν ζωὴν Σου, τὴν δημιουργίαν Σου, ὄχι μόνον ὡς δογματικὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ και εις βαθυτέραν κοσμικὴν σοφίαν, εις πολὺπλοκον ἐπιστήμην και θαυμασίαν μεγάλην τέχνην, εις ἱεράρχησιν τῆς ζωῆς εις θεομυστηριασμοὺς Βασιλείας και κοινωνικῆς τάξεως, εις δημοκρατικὸν ρυθμικὸν διοικητικὸν, ὡς ἐμπροσθε εις τὴν ζωὴν πολιτισμένων ἔθνων.

Ἄλλ' ἐάν ἐντὸς των πεπερωμένων τῆς φωτισμένης πορείας τοῦ κόσμου ὁ ἀγὼν και ἡ μάχη τῆς ἐλευθερίας κατὰ των σκοτεινῶν δυνάμεων εἶναι μοιραία ἐπιταγή τοῦ ἠθικοῦ νόμου, εἶναι ὄρος ἀπαραίτητος διὰ τὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας Σου και τῆς δικαιοσύνης Σου ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ὑπελείφθη τὸ Γένος ημών εις ἀγῶνας και θυσίας ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός Σου καθ' ὅλην τὴν πνευματικὴν και πολιτικὴν του σταδιοδρομίαν, ἀλλ' ἐλλαμπόμενον ἀπὸ τὴν πίστιν Σου και τὸ ένδοξον παρελθὸν τῆς μεγάλης προγονικῆς του Ἱστορίας, ἀντιμετώπισαν ἐπ' ἐσχάτων των χρόνων μὲ θάρρος ἀκατάβλητον κακούργους και σκοτεινὰς δυνάμεις τοῦ Ἄδου, αἵτινες ἐπεζητήσαν νὰ ἀνατρέψουν τὴν Βασιλείαν Σου, ἐστάθη ἠρωϊκόν, ἀλύγιστον, ἀτρόμητον εις ἐπικοὺς ἀγῶνας πρὸς περίσσειαν τοῦ Εὐαγγελικοῦ Σου πνεύματος, πρὸς κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας του και τῆς ἐλευθερίας ὅλου τοῦ κόσμου, πρὸς ἀναστήλωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, ὡς τῆς ὑψίστης ἀξίας ἐντὸς τῆς Ἱστορίας, ὡς διεκήρυξαν τοῦτο τὰ ὑψηλά Σου διδάγματα και ἡ σταυρωθεῖσα ἀγάπη Σου ὑπὲρ των ἀνθρώπων πάσης τάξεως και φυλῆς.

Και νῦν, Κύριε, πρόσδεξαι τὰ αἵματα των Μαρτύρων Σου, ὧν τὰ σώματα καλύπτει τὸ χῶμα τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς γῆς, ὡς πολῦτιμον ἀντίτιμον ἐξαγορὰς τῆς ἐλευθερίας και τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ εὐσεβοῦς μαρτυρικοῦ ημών Ἐθνους. Κράτυνον τὸ ἔθνος ημών εις αἰῶνα αἰῶνος, ὡς φῶς και δόξαν ὅλων των λαῶν. Κατεύθυνον τὰ διαβήματά του εις ὁδοὺς δικαιοσύνης, ἀναδημιουργίας και ἐπιδιώξεως ὑψηλῶν μορφῶν πολιτισμοῦ, ἐντὸς των ὁποίων κατοπτρίζεται ἡ θεία Σου ἀλήθεια. Στερέωσον τὸν σερπὸν ημών Βασιλέα και τὴν βασιλικὴν του δυναστείαν ὡς δύναμιν συνοχῆς και ἐμπνεύσεως και ρυθμίσεως εις τὸνον δημιουργίας των κρατικῶν και κοινωνικῶν λειτουργιῶν τοῦ Ἐθνους ημών. Φάτισον τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν τῆς Χώρας και των εὐσεβῆ Ἑλληνικῶν Λαῶν, ἵνα κατεργάζωνται ἐν παντὶ τὸ θέλημά Σου τὸ ἅγιον. Ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς των ὑπὲρ τῆς Πατρίδος και ὑπὲρ τῆς δόξης Σου πεσόντων ἀδελφῶν ημών. Δέξαι τὰς προσευχὰς ημών ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου, ὡς ποιούμεθα ὑπὲρ των ἀγρίων και ἀνάνδρων θανατωθέντων ἀδελφῶν ημών εις τὸν τόπον τοῦτον τοῦ μαρτυρίου των, και κατὰταξον αὐτοὺς μετὰ των Ἡρώων και των Μαρτύρων τοῦ Ἐθνους εις τὰς σκηνὰς των Δικαίων και ποιήσον τὴν μνήμην αὐτῶν ἀγῆρα και αἰώνιαν.

Σχέσεις Ἑκκλησιῶν. — Τῆ 1 Νοεμβρίου ἐσπέρας ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εις Ἀθήνας ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου των Ἑκκλησιῶν Dr W. Visser t'Hooff εὐθὺς δ' ἐπισκέφθη τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σπυρίδωνα. Τὴν ἐπομένην και περὶ ὥραν 11 πρωϊνὴν συνεκροτήθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ σύσκεψις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου, εις ἣν προσκληθέντες ὑπ' αὐτοῦ παρήσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Σάμου Εἰρηναῖος, Χίου Παντελεήμων, Φλωρίνης Βασίλειος Ἀττικῆς Ἰάκωβος και Καλαβρυτῶν Ἀγαθόνικος, ὡς και οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανε-

πιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Ἄμ. Ἀλιβιζάτος, Π. Μπρα-
ταιώτης, Β. Βέλλας και Ι. Καρμίρης.

Τὸν Dr Visser t'Hooff προσελθόντα εις τὴν σύσκεψιν προσεφώνησεν ὁ Μακαριώτατος ἐκφράσας τὴν χαρὰν του ὡ και τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν παρεχομένην εις αὐτὴν βοήθειαν ἐκ μέρους των ξένων Ἑκκλησιῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἀναφέρθη εις τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εις τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν των Ἑκκλησιῶν, και ἐζήτησεν ὠρισμένας πληροφορίες και διασαφήσεις περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου Ὁ κ. V. t'Hooff ἀπαντήσας εις τὸν Μακαριώτατον παρέσχε τὰ ζητηθέντα στοιχεῖα, εἶτα δὲ γενικευθεῖσας τῆς συζητήσεως, ἔλαβον μέρος εις αὐτὴν και οἱ λοιποὶ μετασχόντες τῆς συσκέψεως. Τὴν μεσημβρίαν, διακοπήσας τῆς συσκέψεως, ἀνήλθον ἅπαντες εις τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης, ἐνθα ὁ Μακαριώτατος παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ φιλοξενουμένου γεῦμα, μεθ' ὃ ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἡ διακοπήσα θεολογικὴ συζήτησις, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας παρετέθη τέϊον. Τὴν πρωϊαν τῆς ἐπομένης ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς ὁ κ. Visser t'Hooff εις Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Κατὰ τὰς γενομένας συζητήσεις ἐξητάσθη τὸ θέμα τῆς συνεργασίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ των ἄλλων Ἑκκλησιῶν ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Συμβουλίῳ γενικῶς, εἰδικώτερον δὲ ἐπεστήθη ἡ προσοχὴ ἐπὶ τῆς φύσεως τοῦ Συμβουλίου, τῆς βάσεως αὐτοῦ, τῆς μεθόδου των ἐργασιῶν αὐτοῦ, τῆς ἐν αὐτῷ θέσεως τῆς ὀργανώσεως «πίστις και τάξις», τοῦ χαρακτήρος των ἐν αὐτῇ δογματικῶν συζητήσεων και των ψηφίζομένων συναφῶν ἐκθέσεων κ. τ. τ. Κατὰ τὰς συζητήσεις ἐπεκράτησε πνεῦμα ἀμοιβαίας κατανοήσεως και καλῆς θελήσεως ἐκατέρωθεν. Οὐδεμία ἀπόφασις ἐλήφθη. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐπιληφθῆ βραδύτερον τῆς μελέτης τοῦ ὅλου θέματος, ἐπὶ τῇ βάσει και των ἐκθέσεων τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας εις τὸ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνελθόν ἐν Amsterdam συνέδριον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου των Ἑκκλησιῶν, ὅτε και θὰ ληφθῶσιν ὀριστικαὶ ἀποφάσεις.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Κερκύρας

Αἱ ὀργανώσεις κυριῶν και νεανίδων τῆς πόλεως Κερκύρας, Μανδουκίου, Γαρίτσας και Ἀνεμομούλου, ὀρμώμεναι ἐκ τῆς παρελκυστικῆς ἐπιβραδύνσεως ἐπιστροφῆς εις τὰς ἑαυτῶν οἰκογενεῖς των ὑπὸ των συμμοριτῶν ἀρπαγέντων και ἐκπατρισθέντων ἑλληνοπαίδων, συνελθοῦσαι τῇ 6 μεσοδντος ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐξέδωκαν ψήφισμα διαμαρτυρίας πρὸς τὸν ΟΗΕ, τὰς Κυβερνήσεις των Κρατῶν, τὸν χριστιανικὸν κόσμον, τὴν ἑλλην. Κυβέρνησιν και τὸν Διεθνή Ἐρυθρὸν Σταυρὸν διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας και τοῦ Νομάρχου Κερκύρας, ἐκφράζουσαι ἅμα τὴν ἀγανάκτησιν των «διὰ τὴν χρεωκοπίαν και τὸ κατάντημα τοῦ πολιτισμοῦ».

Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Πληροφορούμεθα ἐκ Καρδίτσας ὅτι, μερίμνη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰεζεκιήλ, τῇ 30 λήξαντος μηνὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐγένετο ἐξόρμησις ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Α. Σ. πρὸς συλλογὴν δεμάτων ἀναπατρισμοῦ τῆς μετοχῆς τοῦ μαθητικοῦ κόσμου των Κατηχ. Σχολείων και Ἀλκιμῶν. Τὰ αὐτοκίνητα ἐχορήγησεν ἡ 71η ταξιαρχία, πολλὴν δὲ τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν παρέσχεν ὁ κ. Νομάρχης. Ἐν τάχει συνελέγησαν περὶ τὰ τρισχίλια δέματα, ἅτινα θὰ διανεμηθῶσιν ἅμ' ὡς καταφθάσωσι και τὰ ἐξ Ἀθηνῶν δέματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Ἡ Α. Σ. ὁ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἑκκλησίας ἐκλεγείς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἀπὸ Κορινθίας κ. Μιχαήλ

μεταβάς εις ΚΠολιν διά τὸ μέγα τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ Μήνυμα, ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν τῇ 3 μεσοῦντος, τῇ δὲ 7 τοῦ αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου, ἐπανῆλθε δ' ἐκεῖθεν τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ, ἵνα ἐτοιμάσῃ τὰ πρὸς ἀναχώρησιν εἰς Ἀμερικὴν.

— Πληροφορία ἐκ ΚΠόλεως ἀναφέρουσι ὅτι ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνεκοίνωσεν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀπόφασιν τῆς Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ καταργήσεως τοῦ πενθίμου διακόσμου τῶν ναῶν κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ τὰ μνημόσυνα. Ἡ αὕτη Ἐπιτροπὴ ἀπηγόρευσε καὶ τὸν ἠλεκτροφωνισμὸν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, τοῦ τέμπλου καὶ τοῦ Παντοκράτορος, ὡς καὶ τὴν πλαισίωσιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων διὰ λαμπτήρων καὶ παραπετασμάτων, ὡς καὶ τὸ «ἀσήμωμα» αὐτῶν.

— Ἡ «Ὁρθοδοξία» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀναγράφουσα τὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σπυριδανός, ἐπιλέγει τὰ ἀκόλουθα :

«Ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία ἰσχυρὰ ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, μὲ θέλησιν ἀκατάβλητον, μὲ θάρρος ἐξαιρετικόν, μὲ δραστηριότητα ἀμείωτον, μὲ πείραν βαθεῖαν, ἀναβλύζουσαν ἀπὸ μακρὰν καὶ γόνιμον ἐκκλησιαστικὴν σταδιοδρομίαν, ἔρχεται ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἡμέρας δυσκόλους, κρίσιμους τοῦ ἔθνους του, νὰ βοηθήσῃ αὐτὸ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν δημιουργηθεῖσαν τραγικότητα. Ἐκκλησία καὶ λαὸς του ἔχουν νὰ περιμένουν πολλὰ ἀπὸ τὸν ἔνθεόν του ζῆλον, ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὸ ἔργον, ἀπὸ τὸν παλμὸν καὶ τὴν ἐνθουσιώδη ψυχὴν του».

— Ἡ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ρωσικὴ ἐν Παρισίοις Ἐξαρχία ἐν συνόδῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βλαδιμήρου διαπιστώσασα, μεταξὺ ἄλλων, καὶ ὅτι ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις ἀποτελεῖ γεγονὸς ὑψίστης σημασίας διὰ τὴν σύγχρονον πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐνέκρινεν ὅπως ἡ Ἐξαρχία μετὰσχῆ αὐτῆς, ἐκάλεσε δὲ νὰ πράξουν τὸ αὐτὸ καὶ πάντες οἱ συμπαθεῖς πρὸς αὐτὴν διακείμενοι.

— Πρὸ τίνος ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γεωργιὸς συμπαραστατοῦμενος ὑπὸ ὁμάδος κληρικῶν ἐτέλεσεν ἐν Λυτῶν τὰ ἐγκαινία τοῦ ὑπὸ τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς κοινότητος ἀνεγερθέντος ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὃ ὁ θεμέλιος λίθος εἶχε τεθεῖ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Κατὰ τὸν ἐγκαινισμὸν παρήσαν ὁ ἐν Παρισίοις ἑλλην πρεσβευτὴς καὶ ὁ ἐν Λυτῶν ἑλλην πρόξενος, ἀντιπρόσωποι τοῦ νομάρχου, τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ δικητοῦ καὶ διαφόρων ἑλληρικῶν ὀργανωσῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ Α. Σ. ἐν λόγῳ πρὸς τὸ πυκνὸν ἐκκλησιασμα ἐξήρῃ τὴν σημασίαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ, τεκμηριούσης τὴν πατροπαράδοτον ἀφοσίωσιν τῶν ξενητευμένων ἑλλήνων εἰς τὴν θρησκείαν του.

Ἐκκλησία Κρήτης.— Ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος Κρήτης, συνελθοῦσα τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἔλαβε κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας συνεδρίας αὐτῆς, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ τὰς κάτωθι ἐπικαίρους ἀποφάσεις :

1) Ἀπηύθυνε τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν, πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Παῦλον καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιστράτηγον Παπάγον συγχαρητικὸν εὐχετήριον τηλεγράφημα ἐπὶ ταῖς νίκαις τοῦ ἔθνικοῦ μας στρατοῦ κατὰ τῆς ξενοκινήτου κομμουνιστικῆς ἀταξίας. 2) πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τοῦ ἐπαναστατισμοῦ τῶν ἀνταρτοπλήκτων πληθυσμῶν τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισεν ὅπως οἱ μὲν Ἀρχιερεῖς Κρήτης διαθέσωσι ἐν μηνιαίῳ ἐπίδομα αὐτῶν εἰς ἕξ μηνιαίας δόσεις, οἱ ἐφημέριοι τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν εἰς ἕξ μηνιαίας δόσεις καὶ οἱ ἱεροὶ ναοὶ τὰς ἀκαθαρτίους ἐισπράξεις αὐτῶν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ἀπέλυσε δὲ καὶ σχετικὴν ἐγκύκλιον πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας.

3) Ἰδιαίτερος ἀπησχολήθη μὲ τὸ σοβαρὸν ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, διὰ τηλεγραφήματος δ' αὐτῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ζητεῖ τὴν ἀμείωσιν αὐτοῦ. Τηλεγράφημα σχετικὸν ἀπέστειλε καὶ πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος. 4) Πρὸς μετεκπαίδευσιν τῶν μὴ προσοντούχων ἐφημεριῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τῶν ὁμῶρων Ἐπισκοπῶν ἀπεφάσισεν, ὅπως λειτουργήσῃ ἐν Ἡρακλείῳ Ἀνώτερον καὶ Κατώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον, γενομένης σχετικῆς προτάσεως πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργόν. 5) Ἐπίσης ἀπεφάσισεν ὅπως ἐορτασθῇ πανηγυρικῶς εἰς ὅλην τὴν Κρήτην κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, ἢ 1700ῇ ἐπέτειος τοῦ μαρτυρίου τῶν ἐν Γορτύνῃ Κρήτης μαρτυρησάντων ἁγίων Δέκα καὶ κατὰ τὸν ἑκατονταετηρίαν τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Μορτυρίου αὐτῶν, ἧτοι εἰς Ἁγίους Δέκα, ἔνθα θέλει τελεσθῇ συνοδικὴ θεία λειτουργία, κατὰ πρόγραμμα καθαρτισθὲν ὑπὸ ἐπιτροπῆς. 6) Ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἀποστόλου Τιτοῦ, πρώτου ἱεράρχου Κρήτης, ἀπεφασίσθη ὅπως πανηγυρίζεται κατ' ἔτος ἀνὰ πᾶσαν τὴν νῆσον ὡς ἡ ἐπίσημος ἐορτὴ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, ἐκδιδομένου πρὸς τοῦτο εἰδικὸν Βασιλικὸν Διατάγματος. 7) Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος δι' ἐπίσημον πράξεως αὐτῆς ἀφορίζει καὶ ἀποκόπτει τῆς Ἐκκλησίας τοὺς Χιλιαστὰς ὡς ἀρνούμενους τὰ θεμελιώδη δόγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μηδαμῶς φρονούντας τὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, στερεῖ δ' αὐτοὺς καὶ αὐτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κηδεῖας καὶ ἀπαγορεύει τὸν ἐνταφιασμὸν αὐτῶν ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις νεκροταφείοις.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἡσχολήθη ἐπίσης καὶ μὲ τὴν τροποποίησιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ σχεδίου περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ περὶ ἄλλων σοβαρῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐπὶ τῇ κατ' αὐτὰς εἰς Αἴγυπτον μεταβάσει τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου, μετὰ τὰς παρασχεθείσας ἐξηγήσεις ἤρθησαν αἱ πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ἐπιφυλάξεις τῆς Α. Θ. Μ., ἐπικολούθησε δὲ τηλεγραφικὴ περὶ τούτου ἀγγελία πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐκατέρωθεν, μεθ' ὃ θὰ πεμφθῶσιν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Μ. ἀνευ ἄλλης ἀναβολῆς τὰ νενομισμένα εἰρηνικὰ πατριαρχικὰ γράμματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους τοῦ ἐπισήμου «Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας» δημοσιεύεται ἡ ἀκόλουθος συνέντευξις τοῦ ἐν Μόσχᾳ ἀνταποκριτοῦ τοῦ Ρούτερ κ. Ντόβαντ Ντάλλας μετὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, ὑπογεγραμμένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου :

«Εἰς τὴν ἀπὸ 21 Ἰουλίου ἐν. ἔτους ἐπιστολήν σας, ἐν ἣ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκ Σταμπούλ εἰδησιν περὶ ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ὅπως ἐκδώσῃ ἀπόφασιν περὶ ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πάντων τῶν ὑποστηριζόντων τὸν κομμουνισμὸν» παρακαλεῖτε νὰ ἀπαντήσω εἰς τὰ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου προκύπτοντα ζητήματα, θεωρῶ ἀπαραίτητον νὰ δώσω τὰς ἀκολουθεῖσας ἀπαντήσεις :

1) Ἐρώτησις. Ἐλάβετε γνώσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὅπως ἐκδώσῃ τοιαύτην διαταγήν ;

2) Ἐρώτησις. Ὅποια θὰ ἦνε ἡ σχέση τῆς ρωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς τοιαύτης διαταγῆς ;

Ἀπάντησις. Περὶ ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὅπως ἐκδώσῃ διαταγήν περὶ ἀφορισμοῦ ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πάντων τῶν ὑποστηριζόντων τὸν κομμουνισμὸν, οὐδὲν οὔτε ἐγὼ οὔτε ἡ Σύνοδος τῆς ρωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γνωρίζομεν. Ἐπὶ πλέον, ἡμεῖς καὶ ἡ Σύνοδος δὲν ἐπιτρέπομεν τὴν σκέψιν, ὅτι ἐκ μέρους ὀρθοδόξου Πατριάρχου ἦτο δυ-

νατὸν νὰ προέλθῃ τοιαύτη ἀπόφασις, ἥτις ριζικῶς θὰ ἀντίκειται πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως,

3η Ἐρώτησις. Ὑφίσταται ἄρα γε, κατὰ τὴν γνώμην σας, σύγκρουσις μεταξύ τῆς ἐναντι τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους νομιμοφροσύνης καὶ τῆς ἐναντι τῆς ρωσικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας;

Ἀπάντησις. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην μία μόνον δύνανται νὰ ἴη ἀπάντησις: τοιαύτη σύγκρουσις οὐ μόνον δὲν ὑφίσταται, ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὅταν ὁ θρησκευτὴν λαὸς κατανοῇ τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καὶ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων.

Ἀλέξιος, Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου διωργανώθησαν «μαθήματα εἰδικὰ νέου προσανατολισμοῦ», τὰ ὁποῖα ὑπεχρεώθησαν νὰ παρακολουθήσουν πάντες οἱ κληρικοί.

ΡΩΜΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πληροφορία ἐκ τῆς Πόλεως τοῦ Βατικανοῦ ἀναφέρουν ὅτι ἡ Κοινοφῶρι ἰδρύει ἐρυθρὰ ἱερατικά σεμινάρια πρὸς παρασκευὴν ψευδοἱερέων διὰ θρησκευτικῶν «σαμποτάζ», εἰδικῶς δὲ μνημονεύεται τοιοῦτο σεμινάριον ἐν Λεμβέργῃ τῆς Πολωνίας, ἐν τῷ προγράμματι τοῦ ὁποῖο περιλαμβάνεται καὶ μάθημα μαρξιστικῆς θεωρίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σπύρον Σαραντοπούλου Περί καμπυλῶν τοῦ αὐτοῦ μήκους. Ἐκ τοῦ «Δελτίου τῆς ἑλληνικῆς Μαθηματικῆς Ἑταιρείας». Ἀθήναι 1949 (σ. 51-67).

Athenagoras T. Kokkinakis In the Realm of Redemption. A demonstration of the Orthodox View on the significance of the Sacraments of Baptism, Confirmation, Confession and Holy Onction, New York (σ. 144).

Τοῦ αὐτοῦ Food for Redemption. An exposition of the Eucharistic doctrine and Service of the Orthodox Church. New York (σ. 48).

Δελτίον τῆς Πατριάρχικης Βιβλιοθήκης (Ἀλεξανδρείας), ἔτος Β' ἀριθ. 1, 1949.

Ἀπ. Β. Δασκαλάκη Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὸ πρόβλημα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων εἰς τὰς Πανεπιστημιακὰς Σχολὰς. Ἀθήναι (σ. 22).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδοσ. Ἀριστ. Μπενίσσην, Φλάμπουρον Νιγηίτης: τὸ βιβλίον περὶ οὗ μᾶς ἐγράψατε ἐξεδόθη καὶ πωλεῖται παρὰ νοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἀστήρ», Λυσιμύργου 11, Ἀθῆναι: δεῦτερος τόμος δὲν ἐξεδόθη. **Αἰδ. Χρυσ. Γιώτην**, Πλαίσια Κατοχωρίου Καλεντζίου Ἰωαννίνων: διευθύνσις σας ἐτακτοποιήθη. **Ἀρχιερ. Ἐπίτροπον Ἐρεσοῦ Λέσβου**, διευθύνσις ἰ. ναοῦ Ἀγ. Εἰρήνης διωρθώθη. **Παν. Ἀρχιμ. Ἀνθιμ. Γκίνην**, Ἀγ. Ἀνδρέαν Ἐλευθερουπόλεως: Γράψατέ μας θέσιν ἐξ ἧς μετετέθητε διὰ νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς νέαν σας διευθύνσιν. **Κον Μιχ. Σταματάκιν**, Ἡράκλειον Κρήτης: ἡ ἐτησίαι συνδρομὴ εἰς τὸ περιοδικὸν εἶναι 12.000 δρχ. ἐνεγράφητε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Γόρτυνος—Μεγαλοπόλεως.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 46 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 καὶ 540/1945 «Περί ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενωθείσης μιᾶς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἁγίου Τρύφωνος Βυτίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους

καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἄνω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 1ῃ Νοεμβρίου 1949

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανός.

Ἱ. Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Νόμου 2200/1940 «Περί ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536/1945 «Περί ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.» τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 548/1945 «Περί Ἐκκλησιῶν Ἐκπαιδεύσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ χωρίου Βελονάδων-Κερκύρας ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἀρθρῷ 48 τοῦ ὄχι ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τῆς ἐν λόγω ἐνορίας. Ἐν Κερκύρα τῇ 1ῃ Νοεμβρίου 1949. † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος.

Ἱ. Μητρόπολις Πατρῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς πλήρωσιν κενωθείσης ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Πάτραις ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ Παντανάσσης διὰ κανονικοῦ καὶ νομίμου ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πάτραις τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου 1949.

† Ὁ Πατρῶν Θεόκλητος

Ἱ. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2208/40 καὶ 16 τοῦ Νομ. διατάγματος «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἱερῶν κανόνων ὀριζόμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τὴν κενὴν χηρεύουσαν ἐνορίαν τοῦ ἱεροῦ ἐνορ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου Ἀνδρισαίνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 4 Νοεμβρίου 1949.

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνθιμος

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Εὐαγγελισμοῦ Κοινότητος Συλλίμνης ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄχι ἄνω νόμου ὀριζόμενα προσόντα. Ἐν Τριπόλει τῇ 2 Νοεμβρίου 1949. † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Προκόπιος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣ

Τύποις «Φοῖνικας» Λεωνάτου 4